

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑ เมษายน ๒๕๕๓ จ.นครราชสีมา

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์
อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

กฤษฎา สมนรัตน์

17 ต.ค. 2556

327642

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารทั่วไป

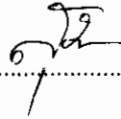
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ธันวาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ ได้พิจารณาปัญหาพิเศษ
ของ กฤตยา สนธิรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ

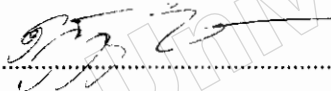
(อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปัญหาพิเศษ

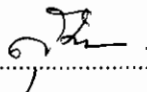
ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชณี ธรรมเสนา)

กรรมการ

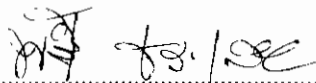
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทวัน อินทชาติ)

กรรมการ

(อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชณี ธรรมเสนา)

วันที่ 17 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2564

ประกาศคุณูปการ

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีจาก อาจารย์ ปัทมา จรุงโรจน์ ณ อุรุยา อาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง และที่ขาดไม่ได้คือ อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์ และอาจารย์กิจฐเขตไกรวาส ที่เคยให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิดเห็นในปัญหาพิเศษนี้ ตลอดจนประธานสอบปัญหาพิเศษและคณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาพิเศษนี้ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณภนิดา หอมชื่น คุณอภิชาติ จิตรพัณชย์ คุณชนิษฐา วิเศษสาทร ที่ให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้พิมพ์หนังสือและเอกสาร ที่ผู้วิจัยได้ใช้ศึกษาค้นคว้าประกอบการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ และที่สำคัญขอขอบคุณคุณสุภูมิ หอมทอง ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยตลอดมา ขอขอบคุณคณะผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ครั้งนี้และขอขอบคุณพนักงานส่วนตำบลคลองประสังข์ทุกท่าน รวมถึงเพื่อน ๆ รมป. ห้องเรียนกระบี่รุ่นที่ 1 ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนและเอาใจช่วยมาตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่ให้ความสำคัญ ให้เวลาและเป็นแรงใจ แก่ผู้ทำปัญหาพิเศษ ซึ่งทำให้มีความพยายามในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ และสำเร็จการศึกษาในที่สุด

คุณค่าและประโยชน์จากปัญหาพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นความกตเวทิตา แต่บิดา มารดา ตลอดจน บุรพจารย์ของผู้วิจัย ที่ได้อบรมสั่งสอนและบรรลุผลจนสำเร็จ

กฤตยา สมนรรัตน์

ชื่อปัญหาพิเศษ	การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประมง อำเภอมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	กฤตยา สันทรรัตน์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป)
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประมง อำเภอมืองกระบี่ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและตัวแทนชุมชน/ กลุ่มองค์กร รวมจำนวน 15 คน ผลจากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านเกาะกลางมีการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รวมถึงการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ครบสมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) มีองค์ประกอบด้านพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก คือ พื้นที่ป่าชายเลน และภูเขาขนาดน้ำ 2) มีองค์ประกอบด้านการจัดการซึ่งมีการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยมีการปลูกป่าชายเลน และการกำจัดมลพิษในชุมชน 3) มีองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการที่เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ สร้างความตระหนัก สร้างความประทับใจต่อนักท่องเที่ยวเช่นการนั่งเรือชมป่าชายเลนและการปั่นจักรยานชมธรรมชาติ 4) องค์ประกอบสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่นโดยประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลางตำบลคลองประมง พบว่ามีการสร้างงานกระจายรายได้ ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน มีความรู้ทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาวะการณปัจจุบันได้ เกิดความรักความสามัคคีหรือการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดี มีการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง เพิ่มการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดจิตสำนึกรักพื้นที่ชุมชนของตัวเอง และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยว ให้กับคนในชุมชน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนกับการท่องเที่ยว.....	29
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านเกาะกลาง.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
วิธีการวิจัย	43
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	44
เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล	46
4 ผลการวิจัย.....	48
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	48
ส่วนที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	50
ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ.....	64
ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ.....	66
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	82
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ.....	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลดีผลเสียที่มาจากการทำงานเที่ยว.....	30
2 กลุ่มองค์กรในพื้นที่ชุมชน	35
3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)	49

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1	ความสำคัญของการท่องเที่ยว 13
2	องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยว 17
3	หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 20
4	ระบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ 25
5	กระบวนการจัดการและหน้าที่การจัดการ 27
6	แผนที่แสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา 36
7	แผนที่แสดงการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงพื้นที่การศึกษา 37
8	กรอบแนวคิดในการวิจัย 42
9	พื้นที่ป่าชายเลนรอบ ๆ ชุมชนบ้านเกาะกลาง 56
10	ภูเขานาน้ำและบริเวณภายในถ้ำ 56
11	โบราณวัตถุที่ขุดค้นพบจากขนาน้ำ 56
12	การปลูกป่าชายเลนเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติ 61
13	การมีส่วนร่วมในการเก็บขยะในชุมชน 61
14	กิจกรรมการนั่งเรือชมป่าชายเลน 63
15	พรรณพืชและพันธุ์สัตว์ป่าชายเลน 63
16	กิจกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 64

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในหลายประเทศทั่วโลกที่มีความสวยงามทางธรรมชาติ และมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมอันเก่าแก่ ที่ถูกถ่ายทอดและสั่งสมกันมา กิจกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับคามนิยมและ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่สร้างประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน กระจายรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาระบบสาธารณสุขไปทุกต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นถูกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งของรัฐในการสร้างรายได้เพื่อการพัฒนาประเทศ และด้วยทำเลที่ตั้งของประเทศไทยที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางท่องเที่ยวที่เป็นข้อได้เปรียบคู่แข่งจึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากรัฐบาลเป็นไปอย่างรวดเร็วตามลำดับ (สาคริน บุญพิทักษ์, 2546)

เริ่มตั้งแต่ ปีพุทธศักราช 2503 ที่ ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว ด้วยการก่อตั้งองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นนั้น แต่นโยบายการท่องเที่ยวยังไม่ถือว่าเป็นนโยบายหลักของรัฐบาล จนต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2527 ในสมัย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี การรณรงค์การท่องเที่ยวเพื่อให้ชาวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทยจึงได้เริ่มต้นขึ้นอย่างจริงจัง นโยบายการท่องเที่ยวเริ่มทวีความสำคัญมากขึ้นจนทุกรัฐบาลจะต้องมุ่งเน้นในเรื่องนี้และถือเป็นนโยบายหลัก นโยบายหนึ่งของรัฐบาลตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาเพราะทุกฝ่ายได้ยอมรับว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย ถือเป็นอีกสาขาหนึ่งทางเศรษฐกิจที่สำคัญในยุคปัจจุบัน และเป็นตัวแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจมาโดยตลอด เนื่องจากนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท (ไชยา ยิ้มวิไล, 2544) โดยมีความเชื่อมโยงกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นวัตถุดิบในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมเยือนในประเทศไทยนอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นการเสริมสร้างงานการกระจายรายได้ และความเจริญสู่ท้องถิ่น ในภูมิภาคอย่างทั่วถึง จากการที่ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าว จึงทำให้ภาครัฐมีนโยบายใน

ต้องชี้้นำตามความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณา 3 ประการ คือ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและการกระจายรายได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2538)

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2553) ให้แนวทางของการบริหารและจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) ว่าเป็นการกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทางมาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทางและประสบความสำเร็จหรือไม่ สำหรับการพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (Systemic Approach) และบรรลุวัตถุประสงค์นั้นจำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อย (Subsystem) หรือองค์ประกอบหลักในการจัดการการท่องเที่ยว และสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้จำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ และทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง สำหรับองค์ประกอบที่สอง คือ การบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และองค์ประกอบสุดท้าย คือ การตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งทำได้ 2 วิธี คือ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว และโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

จังหวัดกระบี่ เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางด้านกายภาพ มีความสวยงามและอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง ประกอบไปด้วย ป่า ภูเขา ทะเล น้ำพุร้อนและแม่น้ำ อันมีคุณค่าคู่ควรกับการอนุรักษ์เพื่อเป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน

และเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ควบคู่ไปกับการรักษาสมดุลระหว่างธรรมชาติและสิ่งมีชีวิต ทำให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติ จึงนับว่ากระบี่เป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาบ้านเมืองไปในทิศทางที่ก้าวกระโดดจากประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติที่ดึงดูดให้มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุม โลกเข้ามาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมากในแต่ละปี จึงล่อแหลมต่อปัญหาทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายเหมือนหลายสถานที่ที่กำลังประสบอยู่ ดังนั้น ความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งจากรัฐบาล หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและประชาชน

จึงจำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสอดคล้องประสานกัน โดยนับได้ว่าทุกกลุ่มเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ประเทศชาติร่วมกัน ทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าของท้องถิ่นของตนเองรวมทั้งสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินการใด ๆ ที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของตนในการที่จะอนุรักษ์และรักษาผลประโยชน์ ซึ่งกระบวนการการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในนโยบายการท่องเที่ยวมักจะปรากฏในรูปยุทธศาสตร์ของจังหวัด ให้เป็นแนวทางของทุกฝ่ายในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวและมีรูปแบบที่เหมาะสมให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในท้องถิ่นให้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรทางธรรมชาติรวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เนื่องจากบ้านเกาะกลางนั้นมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่น่าสนใจ กล่าวคือ ความเป็นชนบททั้ง ๆ ที่อยู่ใกล้กับเขตเมือง เพียงเพราะชาวบ้านยังคงต้องการความเป็นอยู่ที่เดิม ๆ ไม่ต้องการให้ความเจริญเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตเท่าใดนัก ยังคงต้องการอยู่กันเป็นแบบครอบครัว ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน และที่สำคัญชาวบ้านมีความสุขที่จะใช้ชีวิตอยู่กับธรรมชาติ มีความรักในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนมาช้านาน และส่วนใหญ่ชาวบ้านในหมู่บ้านจะประกอบอาชีพประมง การเกษตรกรรม (ทำนา) แต่ยังมีอาชีพเสริมจากการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรหรือกลุ่มอาชีพ โดยการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์เป็นส่วนใหญ่ ด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางทะเล ทรัพยากรป่าไม้ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยังคงเป็นอัตลักษณ์ (Identity) และด้วยความที่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะอยู่ใกล้ตัวเมือง ไม่มีสะพานข้ามและแพขนานยนต์ที่สามารถนำรถกระบะหรือรถบรรทุกข้ามไปได้ ทำได้เพียงแต่นำรถมอเตอร์ไซด์ลงเรือ ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “เรือหัวฉีก” หรือเรือข้ามฟาก มีลักษณะลำเล็ก ไม่ใหญ่นักแต่สามารถบรรทุกได้เที่ยวละไม่เกิน 10 คัน เดินทางข้ามไปยังอีกฝั่ง ซึ่งมีสายน้ำกว้างประมาณ 300 เมตร กั้นกลางอยู่ระหว่างตัวเมืองกับหมู่บ้านเกาะกลาง แต่เมื่อเดินทางข้ามมายังฝั่งหมู่บ้านในเกาะแห่งนี้ จะพบว่าเส้นทางคมนาคมนั้นมีลักษณะที่เชื่อมโยงกันเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาสัมผัสกับธรรมชาติและศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านแห่งนี้ จึงเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี แต่เนื่องจากการเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยว เป็นลักษณะที่เข้าไป - เย็นกลับ บางครั้งอาจไม่รู้ว่ามีสิ่งที่น่าสนใจที่ไม่ได้ศึกษาในหมู่บ้านนี้อีกมาก เพียงเพราะการจัดการการท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร และจากนโยบายการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว

ของจังหวัดกระบี่ทำให้มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ เนื่องจากพื้นที่เกาะกลางอยู่ใกล้กับตัวเมืองกระบี่ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน บ้านเกาะกลางบริเวณแม่น้ำกระบี่ซึ่งการท่องเที่ยวมีผลต่อวิถีชีวิตชุมชนจากเดิมอาชีพหลักของชุมชนคือ การทำประมงพื้นบ้าน และการทำนา ต่อมาชุมชนเริ่มหารายได้เสริมจากการรับจ้าง ไม่ว่าจะเป็น เรือรับจ้างข้ามฟาก เรือรับจ้างนำเที่ยววิถีชีวิตของชาวบ้าน ธุรกิจโฮมสเตย์ และท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ภายในชุมชน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ตลอดจนประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลางตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ในด้าน

1. ด้านพื้นที่
2. ด้านการจัดการ
3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ
4. ด้านองค์กร

ขอบเขตด้านพื้นที่: ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ หมู่ที่ 1 บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ และมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ทั้งหมด 15 คน ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ สมาชิกสภา

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ จำนวน 2 คน กำหนดตำบลคลองประสงค์ และโต๊ะอิหม่าม มัสยิดบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะกลางและผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

3. กลุ่มตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มองค์กร หมู่ที่ 1 บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ในการทำวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 รวมทั้งสิ้น 5 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ และแหล่งวัฒนธรรมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยไม่ก่อให้เกิดการรบกวนหรือทำความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่มีวัตถุประสงค์อย่างมุ่งมั่นเพื่อ ชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น อีกทั้งช่วยสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนบ้านเกาะกลางตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ด้วย

2. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเกาะกลางตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยมีการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ รวมถึงการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 4 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและด้านองค์กร

3. ด้านพื้นที่ หมายถึง สภาพพื้นที่ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าชายเลน และภูเขาขนานน้ำ ในชุมชนบ้านเกาะกลางตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

4. ด้านการจัดการ หมายถึง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการป้องกันและกำจัดมลพิษ ของชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

5. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้

ประสบการณ์ ความประทับใจ สร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกต่อนักนักเที่ยว และประชาชนท้องถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

6. ด้านองค์กร หมายถึง การมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนในชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น

7. ประโยชน์ของชุมชน คือ ผลทางบวกที่ชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทั้งที่เป็นผลบวกทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

2. ได้ทราบถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เป็นการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง และศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยนี้ขึ้น โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
 3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว
 4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
 5. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่
 6. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนกับการท่องเที่ยว
 7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านเกาะกลาง
 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 9. กรอบแนวคิดในการวิจัย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ “การท่องเที่ยว” ไว้อย่างกว้างขวางโดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ประกอบด้วย องค์การสหประชาชาติ (2506) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประเด็น คือ

1. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทาง (Travel) ที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพิ่มสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทาง

ใกล้หรือระยะทางไกลก็ได้

2. การท่องเที่ยว หมายถึง จุดหมายปลายทาง (Destination) ที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราว แล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

3. การท่องเที่ยว หมายถึง ความมุ่งหมาย (Purpose) ในการเดินทางใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้โดยมีความมุ่งหมายในการเดินทางอยู่หลายอย่างด้วยกันซึ่งผู้เดินทางคนหนึ่งอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

นอกจากนั้น ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2546, หน้า 4) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) ว่าการท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

จากความหมาย “การท่องเที่ยว” ในกลุ่มที่หนึ่ง สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยความสมัครใจ อีกทั้งยังเป็นไปเพื่อความเพลิดเพลิน

กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ (2544, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวกับการเดินทาง สามารถใช้สับเปลี่ยนกันได้จนบางครั้งดูเหมือนว่าเป็นความหมายเดียวกัน แต่ถ้าพิจารณาในเรื่องความหมายและพฤติกรรมแล้ว การเดินทางกับการท่องเที่ยวแตกต่างกัน การเดินทาง หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปสู่สถานที่หนึ่งโดยใช้วิธีการและวัตถุประสงค์ในการเดินทางต่าง ๆ กัน หรือบางครั้งการเดินทางแล้วไม่กลับมาถึงสถานที่เดิม และในอีกความหมายหนึ่ง การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความประทับใจ การบริการ และการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

นอกจากนั้น มิลล์ (Mill, 1990, p. 359) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความประทับใจ การบริการ และการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

จากความหมาย “การท่องเที่ยว” ในกลุ่มที่สอง สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมทั้งหมด เพื่อความพึงพอใจของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่น ๆ เป็นการชั่วคราว ไม่ใช่เพื่อการอยู่อาศัย เพื่อทำการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจ หรืออาจก่อให้เกิดการกระทำร่วมกันของมนุษย์ทั้งทางธรรมชาติและทางสังคม จนเป็นเหตุดึงดูดใจให้เดินทางไปศึกษาและท่องเที่ยวตามแหล่งต่าง ๆ

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

นักรบ ระวังการณ์ และคณะ (2549, หน้า 11 - 13) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

1.1 การท่องเที่ยวทำให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

1.2 รายได้ที่ได้มาในรูปแบบเงินตราทั้งในประเทศ และต่างประเทศจาก การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้ดุลยภาพของการชำระเงินได้

1.3 รายได้จากการท่องเที่ยวจะกระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน การท่องเที่ยวกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในระบบเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดการใช้จ่ายต่อ ๆ กัน ไปอีกหลายรอบ เพราะเมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่คนบางกลุ่มหรือกิจกรรมบางประเภท บุคคลหรือกิจกรรมที่ได้รับรายได้นี้จะนำรายได้ส่วนหนึ่งใช้จ่ายต่อไปเรื่อย ๆ

1.4 การท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในการผลิตและการจำหน่าย เนื่องจากการท่องเที่ยวมิได้พึ่งดินฟ้าอากาศเป็นหลักเช่นเดียวกับการเกษตร ผลผลิตที่นำเสนอต่อนักท่องเที่ยว ได้แก่ ความงดงามตามธรรมชาติ ความเจริญทางด้านวัฒนธรรมของชาติในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มทวีมากขึ้นทุกปี อาจมาจากสาเหตุต่าง ๆ กัน เช่น ความสะดวกรวดเร็วของการคมนาคม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางถูกลง

2. ด้านสังคม

2.1 การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่อื่น ได้มีโอกาสพบปะหรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีส่วนช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกัน ก็จะเป็นการลดช่องว่างทางสังคมของประชากรได้เป็นอย่างดี ความสงบสุขย่อมเกิดขึ้นในสังคม

2.2 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

2.3 การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและการเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำในเมืองของประชาชนชนบท

3. ด้านการสนับสนุน ฟันฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

การสนับสนุน ฟันฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ชาติไทยเป็นชาติเก่าแก่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองมาเป็นเวลานาน เป็นความภูมิใจและความหวงแหน การฟันฟูเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงเป็นการรักษาสิ่งดีงามเหล่านี้ไว้เพื่ออนุชนรุ่นหลังด้วย ดังจะเห็นได้จากงานฟันฟูประเพณีต่าง ๆ ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมมากขึ้น โดยคงรักษาจุดมุ่งหมายเดิมไว้ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง ประเพณีแห่เทียนพรรษา เป็นต้น

4. ด้านสุขภาพ

การที่ได้มีโอกาสเดินทางพักผ่อนตามความพึงพอใจไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติ อ่างدام การไปยั้งนตกปลา หรือการได้เที่ยวชมความเจริญก้าวหน้าของเมืองใหญ่ ๆ ได้พบเห็นสิ่งที่ยังไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ย่อมทำให้เกิดความเบิกบาน ความสบายใจจะช่วยบรรเทาความเหน็ดเหนื่อยเคร่งเครียดจากการทำงาน ได้เป็นผลให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น

5. ด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

เมื่อเกิดการท่องเที่ยวไปยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศไปยังชนบทที่ห่างไกล ไปยั้งป่าเขา แม่น้ำลำธารก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ทำให้เกิดการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมมือกันในการรักษาสภาพต่าง ๆ ไว้ไม่ให้ถูกทำลาย ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวก็จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

ณัฐวิ จัดแจ้ง (2548, หน้า 10) กล่าวว่าไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงยิ่งในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่น ๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้

1. เป็นแหล่งของรายได้ในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ
2. ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
3. ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
4. ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
5. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

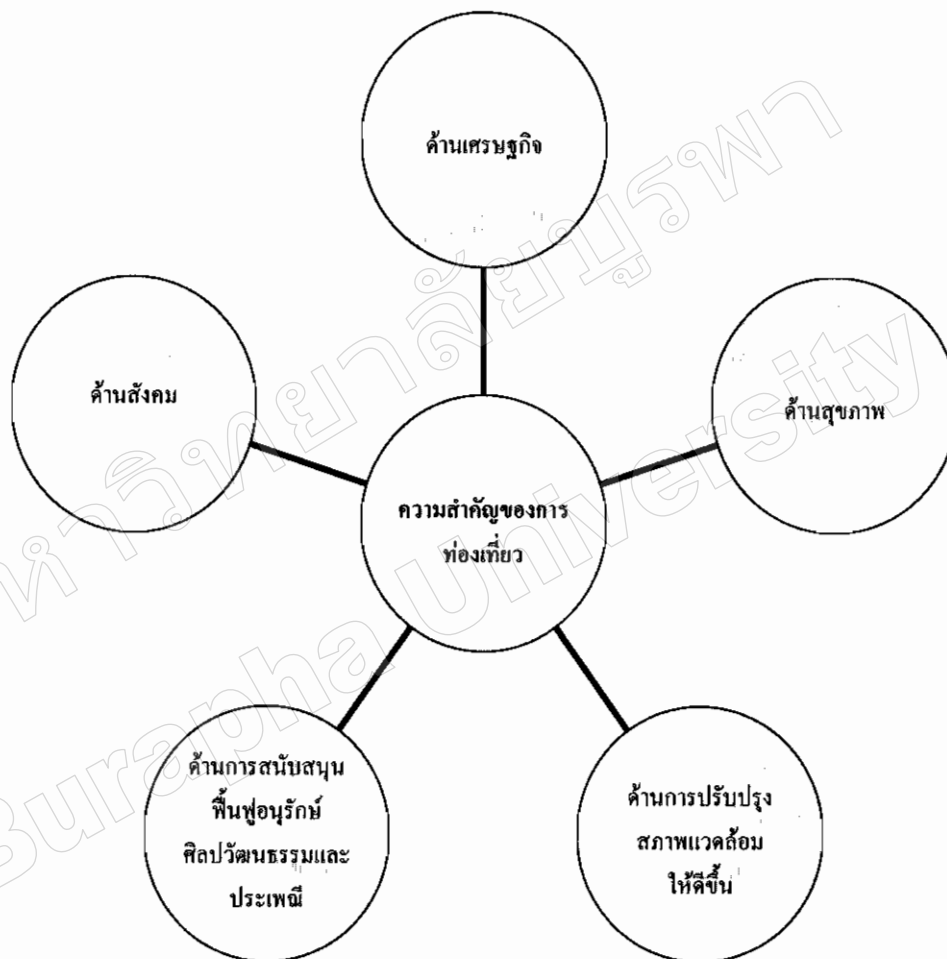
สำหรับจุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีใช้เพื่อการประกอบอาชีพและไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างต่อไปนี้

1. เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
2. เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา
3. เพื่อการศึกษา
4. เพื่อการกีฬาและบันเทิง
5. เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
6. เพื่องานอดิเรก
7. เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร
8. เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
9. เพื่อเข้าร่วมการประชุมหรือสัมมนา

นิคม จารุมณี (2544, หน้า 5) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไว้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา รายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ
2. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศนี้มีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้ดุลยภาพชำระเงิน
3. รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง สร้างงาน สร้างอาชีพมากมาย และเป็นการเสริมอาชีพด้วย
4. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง
5. การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด
6. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย
7. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต
8. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี
9. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ
10. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
11. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความเข้าใจและเข้าใจกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไปในตัว นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังเป็นผลดีต่อสุขภาพ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพได้ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ความสำคัญของการท่องเที่ยว (นักรบ ระวังการณ์ และคณะ, 2549, หน้า 11 - 13)

บทบาทการท่องเที่ยวในประเทศไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2543, หน้า 3) ได้กล่าวถึงสภาวการณ์การท่องเที่ยวของประเทศที่ถดถอยในช่วงที่ผ่านมา พบว่าไม่มีเศรษฐกิจใด ที่สามารถช่วยพยุงฐานะและแก้ไข ปัญหาดุลการค้าชำระเงินของประเทศได้ดีกว่าการท่องเที่ยว รัฐบาลได้แสดงความตระหนักให้เห็นอย่างชัดเจน จึงมอบหมายให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งความตระหนักดังกล่าว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรงได้พยายามทุกวิถีทางในการจัดให้มีการศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การดำเนินการด้านการพัฒนาเพื่อให้การท่องเที่ยวของประเทศขยายตัวและสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

นักรบ ระวังการณ์ และคณะ (2549, หน้า 14) กล่าวว่าระบบการท่องเที่ยวที่สำคัญจำแนกได้ 3 ระบบดังนี้ คือ

1. ทรัพยากรท่องเที่ยว
2. การบริการการท่องเที่ยว
3. การตลาดท่องเที่ยว

นอกจากนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาในด้านสังคมได้เป็นอย่างดีเช่นกัน (มนัส สุวรรณ, 2538, หน้า 21)

1. การเดินทางท่องเที่ยวเป็นการส่งเสริมให้มนุษยชาติได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีของมวลมนุษยชาติที่มาจากต่างสังคมกันมากขึ้น
2. ส่งเสริมการพัฒนาถิ่นที่อยู่อาคารบ้านเรือน ถนนหนทาง การตกแต่งภูมิทัศน์ในที่สาธารณะต่าง ๆ เพื่อรองรับการมาเยือนของนักท่องเที่ยวทำให้ชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดนั้นมีการพัฒนาทางสังคมเพิ่มมากขึ้น
3. การท่องเที่ยวช่วยส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู มรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ก่อให้เกิดความหวงแหนและรักผืนแผ่นดินถิ่นที่อยู่อาศัยของตน เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว เป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวปรารถนาจะไปสัมผัสชื่นชม
4. การกระจายการท่องเที่ยวไปในภูมิภาคหรือท้องถิ่นชนบทช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่นทำให้ช่วยคลี่คลายปัญหาการอพยพไปหางานทำต่างถิ่นอันเป็นผลดีส่งเสริมให้ครอบครัวได้อยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตาเป็น โอกาสในการสร้างความอบอุ่นให้ครอบครัวมีความเข้มแข็งเป็นรากฐานที่ดีของสังคมต่อไป
5. การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการช่วยเสริมสร้างให้สถาบันครอบครัว ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่เล็กที่สุดของสังคม มีความเป็นปึกแผ่นแน่นเหนียวได้เป็นอย่างดี กล่าวคือในปัจจุบันปัญหาสังคม เช่น วัยรุ่นหรือเยาวชนมั่วสุมติดยาเสพติด สมคบกันก่อปัญหาความเดือดร้อนรำคาญ ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ตลอดจนการฆ่าตัวตาย ฯลฯ สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดจากปัญหาภายในครอบครัว ที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ อาจเกิดจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองต้องใช้เวลาทำมาหากินจนไม่มีเวลาให้กับสมาชิกในครอบครัว

ดังนั้นหากสมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวไปด้วยกันบ่อย ๆ จะทำให้มีเวลาเป็นของครอบครัว มีโอกาสได้เอาใจใส่ พูดยุ้ย ดูแลซึ่งกันและกัน เป็นการเสริมสร้างความเข้าใจ ความรัก ความผูกพันระหว่างพ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตาม ยาย พี่ ป้า น้า อา ตลอดจนวงศาคนญาติ ให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น เกิดเป็นครอบครัวผาสุกก็จะส่งผลดีต่อสังคมโดยรวมด้วย

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 60 - 62) กล่าวว่า องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยวจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ทรัพยากรทางธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงดงามตามธรรมชาติซึ่งสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ แก่ง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด เป็นต้น บางแห่งได้รับการจัดให้เป็นสวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนสัตว์เปิด เป็นต้น

1.2 ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นผลงานที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ ที่อนุชนรุ่นหลังยังเกิดความหวงแหนและปฏิบัติสืบสานต่อไป ทั้งนี้ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออก 3 ชนิด ได้แก่

1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งนี้เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน แหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง คูเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

1.2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา เช่น ประเพณีในรอบปี ทั้งประเพณีในราชสำนัก ประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีกินเจ หรือประเพณีถือศีลอดอาหาร งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น พิธีโกนจุก

พิธีแต่งงาน พิธีบวช และพิธีศพ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างบ้านเรือน ชุดแต่งกาย อาหารประจำถิ่น การประดิษฐ์ของใช้เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูดในท้องถิ่น และวรรณคดีพื้นบ้าน เป็นต้น หมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านช่าง รวมถึงตลาดนัด ตลาดน้ำ เป็นต้น

1.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนที่ให้ความรื่นรมย์ บันเทิง เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การแสดงศิลปะสมัยใหม่ แหล่งบันเทิง ศูนย์การค้า ศูนย์การประชุม เป็นต้น

2. การบริการการท่องเที่ยว

การบริการการท่องเที่ยว หมายถึง การใช้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ เป็นการใช้ความสะดวกระหว่าง การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายใน แหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึง บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

อย่างไรก็ดี ความไม่ปลอดภัยอาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา ซึ่งภัยต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว จึงควรมีมาตรการในการสร้างความปลอดภัยอย่างจริงจัง และเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริการการท่องเที่ยว

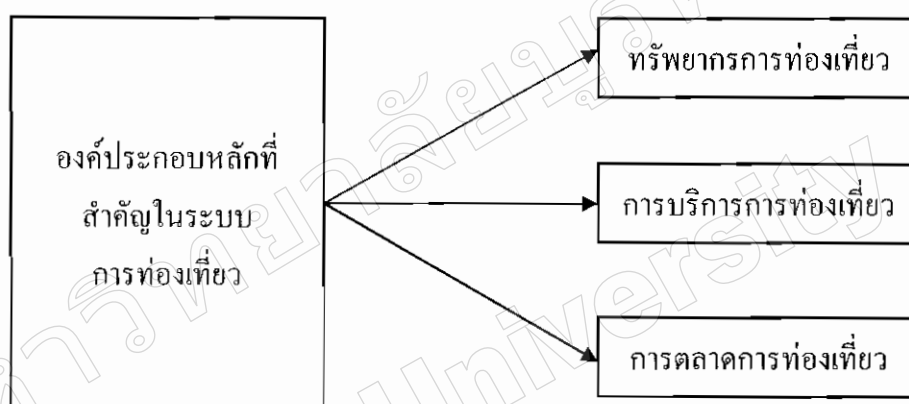
3. การตลาดท่องเที่ยว

การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ณ นั้น จะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตนเองและใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ณ นั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยว ทำได้ 2 วิธี

3.1 การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และการบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวนกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน

กล่าวได้ว่าในการพิจารณาองค์ประกอบภายในระบบการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันและมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันซึ่งความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวนั้นอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมนอกระบบที่เกี่ยวข้องเกี่ยวเนื่องเป็นอุปสรรคหรือได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวอีกหลายประการ เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจและการลงทุน สังคมและวัฒนธรรม องค์การและกฎหมาย เป็นต้น และองค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การบริการ การท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว และทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งแสดงเป็นแผนภาพได้ตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยว

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 60 - 62)

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กล่าวถึง Ecotourism ว่าเป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจมาก และมีผู้ที่พยายามบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น นิเวศสัญจร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ และการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ แต่สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ใช้คำว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แทนคำว่า Ecotourism

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) มีผู้ให้ความหมายไว้ค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งก็มีความสอดคล้องกันอยู่ Hector Ceballos - Lascurain (ชุตินธิ์ ชูชาติ และคณะ, 2538) เป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายไว้ว่า Ecotourism เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้และ

ผลิตเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น ในประเด็นเดียวกัน Elizabeth Boo (สุภาวดี มีสิทธิ์, 2545) ให้ความหมายคล้ายคลึงกันว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม Raff Buckley แห่ง International Centre of Ecotourism Research of Griffith University ประเทศออสเตรเลีย (อุไรวรรณ ทองกาย, 2545) นิยามว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ผู้จัดการดูแลอย่างยั่งยืนอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและ/หรือสิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยว

สำหรับในประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ฐสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ, 2538) ให้ความหมายว่า คือการท่องเที่ยวที่เข้าไปสัมผัสธรรมชาติ ซึ่งต้องมีการให้ความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ความหมายยังได้รวมไปถึงสภาพทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นจะต้องได้รับการรักษาไว้ ในความหมายเดียวกัน ภราเดช พยัคฆวิเชียร (สุภาวดี มีสิทธิ์, 2545) กล่าวว่า เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติวัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตซึ่งจำกัดโดยรูปแบบและสถานที่ ตลอดจนในเรื่องกลุ่มนักท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า เป็นการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน และ ปุสดี อากมานนท์ มอนซอน และคณะ (ฐสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ, 2538) ให้คำนิยามไว้ว่าหมายถึงการท่องเที่ยวชมธรรมชาติหรือการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาความเป็นมาของธรรมชาติ โดยใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาใด ๆ หรือเป็นธรรมชาติแท้ ๆ ซึ่งรวมไปถึงวิวทิวทัศน์ ภูมิประเทศ น้ำ พืช และสัตว์ป่าจากความหมายดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ และผลิตเพลินกับทัศนียภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่า รวมถึงวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมิวจัยชาวบ้านป่าเมียง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก (Key Elements) ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นมิติ 4 ด้าน คือ

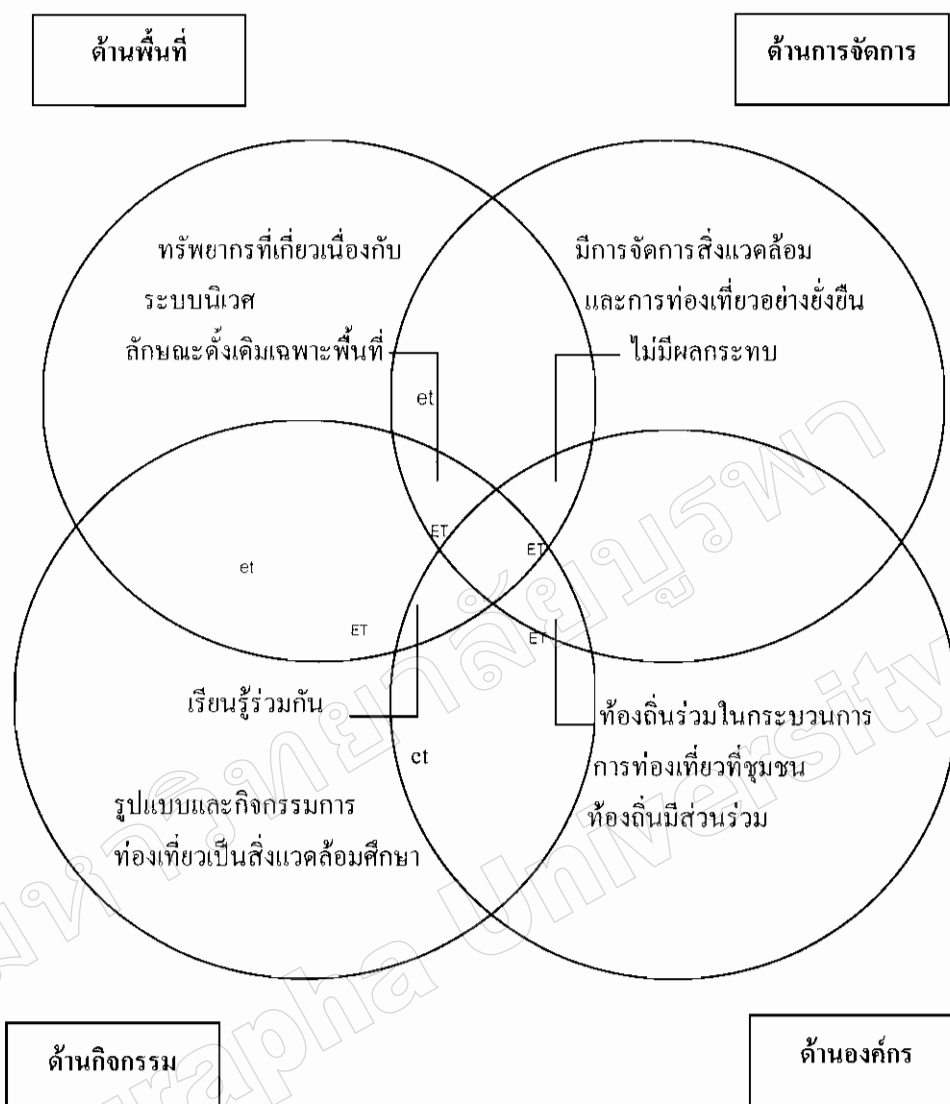
องค์ประกอบแรก เป็นองค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity of Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - System) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

องค์ประกอบที่สอง คือ องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (No or Low Impact) มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบต่อมา คือ องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนัก และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education - Based Tourism)

องค์ประกอบสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participant) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้ หมายความว่ารวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation - Based Tourism)

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ข้างต้น สามารถแสดงความสัมพันธ์ของหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 หลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542, หน้า 52)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดนโยบายหลักของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 8 ประการดังนี้

- ส่งเสริม ชักจูง ให้นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าเพิ่มพูนเศรษฐกิจส่วนรวม โดยริบคว้น
- ขยายแหล่งท่องเที่ยวให้กระจายไปในท้องถิ่น เพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชากรในทุกภูมิภาค
- อนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ด้วยดีที่สุด

4. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานที่ดี เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้มากขึ้น
5. เพิ่มความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้สามารถเดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางต่าง ๆ ในประเทศไทย ด้วยความมั่นใจในความปลอดภัยของร่างกาย และทรัพย์สินของตนและหมู่คณะ
6. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวของคนไทยภายในประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและเยาวชน เพื่อเป็นการเพิ่มสวัสดิการด้านการท่องเที่ยวแก่คนไทย
7. ส่งเสริมคนไทยเข้าทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อันเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

จากแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ข้างต้น ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ โดยไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการสิ่งแวดล้อม ควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่นั้นต้องมีการให้การศึกษา ความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจเพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การวางแผน ตลอดจนร่วมรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว และมีการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งนำสนใจของนักท่องเที่ยว จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญหลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน ซึ่งมีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวไว้หลายท่านด้วยกัน Burkart และ Mabrik (สงกรานต์ ศรีจันทร์ และอนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2546) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่าแหล่งหรือสถานที่ที่สามารถจะส่งเสริมหรือพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ควรต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 องค์ประกอบหรือที่รู้จักกันว่า 3A's ประกอบด้วย

สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นองค์ประกอบแรกที่มีบ่งบอกศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวของสถานที่ สิ่งดึงดูดใจมีความหมายครอบคลุมค่อนข้างกว้างขวาง แต่อย่างน้อยที่สุดต้องมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับความมีชื่อเสียง สุนทรียภาพ ความสวยงาม คุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ทั้งนี้อาจหมายรวมไปถึงคุณค่าเชิงวิชาการ การถ่ายทอดประสบการณ์ และการเรียนรู้

องค์ประกอบต่อมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) องค์ประกอบส่วนนี้จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการของสถานที่ก่อนการตัดสินใจเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวนอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลที่จะเดินทางแล้ว ปัจจัยเชิงพื้นที่ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านพื้นฐาน เช่น ห้องสุขา ที่จอดรถ และอื่น ๆ ล้วนมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ทั้งสิ้น สิ่งอำนวยความสะดวกต้องมีความเพียงพอและเหมาะสมกับประเภทและลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนประกอบสุดท้ายคือ การเข้าถึง (Accessibility) การเข้าถึงเป็นองค์ประกอบที่จะเชื่อมโยงให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่ หากขาดองค์ประกอบส่วนนี้ หรือมีองค์ประกอบนี้แต่สภาพไม่สมบูรณ์ อาจทำให้ศักยภาพเชิงการท่องเที่ยวลดลง ทั้งนี้การเข้าถึงส่วนใหญ่หมายถึงเส้นทางคมนาคมต้องมีความเหมาะสมกับสภาพหรือลักษณะของสถานที่/ แหล่งท่องเที่ยวในประเด็นเดียวกัน Mill and Morrison (จิราวรรณ กาวิละ, 2544)

กล่าวโดยสรุปว่า แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วย สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) ในด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ในเรื่องที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก หรือบริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) ในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง (Transportation) และการต้อนรับอย่างมิตรไมตรี (Hospitality) ในประเทศไทย บุญเลิศ จิตต์วัฒนา (2548) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวควรมีองค์ประกอบที่เป็นที่น่าสนใจอยู่ 3 ประการ คือ

ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่งให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่นั้น ๆ โดยนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มย่อมสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน

ประการที่สอง คือ ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง เช่น ถนนหนทาง สถานีขนส่งทางรถยนต์ รถประจำทาง เป็นต้น

สำหรับประการสุดท้าย ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาให้ได้รับความสุข ความสบาย และความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะท่องเที่ยวนานวันขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นเดียวกันนี้ อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2550) ได้ให้ความเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวมีองค์ประกอบได้ถึง 5 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) เป็นความสวยงามและ

สิ่งที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ไว้คอยบริการให้นักท่องเที่ยวได้รับความสุข ความสบาย การเข้าถึง (Accessibility) มีทั้ง แนวความคิดในการเข้าถึง และการเดินทาง กิจกรรมในการท่องเที่ยว (Activity) เป็นกิจกรรมที่ นักท่องเที่ยวสามารถหาทำได้ในแหล่งท่องเที่ยว นั้น และที่พัก (Accommodation) ซึ่งรวมถึง Longstay, Home Stay, Bed and Breakfast, Guest House และ Youth Hostel

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2533) กล่าวถึง การจัดการ (Management) ว่าคนส่วนมากมักจะเข้าใจคำว่า “การจัดการ” ในความหมายที่แคบ เช่น การพูดถึงการบริหารเวลา การบริหารคน การบริหาร วัสดุ เป็นต้น นอกจากนี้ ในบางครั้งอาจมีการพูดถึงในขอบเขตที่กว้างขึ้นว่า หมายถึง รูปแบบของ กระบวนการทำงาน หรือเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนจำนวนมากและเป็นความรู้ที่เป็นศาสตร์ วิชาการอย่างหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าในสังคมโบราณในอดีต ลักษณะการผลิต และกิจกรรมต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจมีสภาพเป็นเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมที่มีได้มีปัญหาทางด้านการจัดการแต่อย่างใด จวบจนกระทั่ง เมื่อ ได้มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมขึ้นในโลก (ประมาณ ปีค.ศ. 1881 เป็นต้นมา) จึงทำให้สังคมเศรษฐกิจก้าวหน้าเข้าสู่ยุคโรงงาน และมีการนำเอาเครื่องจักรมาใช้ ปัญหาด้านการจัดการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นก่อนที่ระบบ โรงงานจะเกิดขึ้นในยุโรปและสหรัฐอเมริกา นั้น การผลิตแบบใน ครั้วเรือนมักจะดำเนิน ไปโดยการติดต่อโดยตรงระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อ ซึ่งข้อปัญหาต่าง ๆ จะไม่ เกิดขึ้นเลย เพราะเป็นการผลิตตามคำสั่งและยัง ไม่มีการผลิตแบบขนานใหญ่ เพื่อขายให้กับผู้บริโภค ทั่วไป การจัดการจึงแทบจะไม่จำเป็นเลย ต่อมาเมื่อได้เกิดระบบโรงงานขึ้นมา โดยมีการลงทุน มีการใช้เครื่องจักร มีการผลิตและการจัดการ สำหรับผู้บริหารกลุ่มใหม่ ที่เรียกว่า ผู้บริหารมืออาชีพ (Professional Manager) เกิดขึ้นมาด้วยและจากช่วงเวลาดังกล่าวนั้นเอง การจัดการจึงกลายเป็นเรื่อง สำคัญและความรู้ทางด้านการจัดการที่เรียกว่า “การจัดการที่มีหลักเกณฑ์” โดย Frederick W. Taylor จึงได้เกิดขึ้นมาเป็นครั้งแรกและ ได้มีการวิวัฒนาการเรื่อยมาตามลำดับตามวิธีการศึกษา ต่าง ๆ แนวความคิดทางการจัดการใหญ่ ๆ 3 แนวความคิด

1. แนวความคิดการจัดการสมัยเดิม ประกอบด้วย

1.1 การจัดการที่มีหลักเกณฑ์ (Scientific Management) ของ Aylor

1.2 การจัดการตามหลักการจัดการทั่วไป (General Principles of Management) ของ

Fayol หรือการจัดการตามหน้าที่งานหรือกระบวนการจัดการ (Funcitional or Process Approach)

2. แนวความคิดการจัดการแบบมนุษย์สัมพันธ์ ประกอบด้วย

2.1 การจัดการตามแนวมมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) ของ Mayo และ

Roethlisberger

2.2 การจัดการแบบพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Sciences)

3. แนวความคิดการจัดการสมัยใหม่ ประกอบด้วย

3.1 การจัดการโดยคณิตศาสตร์เพื่อช่วยการตัดสินใจ (Quantitative of Decision Making Approach)

3.2 การจัดการเชิงระบบ (System Approach)

ความสำคัญของการจัดการ

สำหรับในอดีตที่ผ่านมาคนส่วนมากมักจะเห็นตรงกันว่าจัดการนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญสำหรับองค์กรต่าง ๆ แต่มีคนจำนวนไม่น้อยยังคงเข้าใจกันผิด ๆ ว่าการจัดการเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องศึกษามากนัก ทั้งนี้เพราะมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องว่าการจัดการคงไม่มีอะไรมากไปกว่าสิ่งที่เป็นสามัญสำนึกธรรมดา ๆ แต่มาถึงยุคปัจจุบัน ทุกฝ่ายต่างยอมรับว่า การที่สังคมเศรษฐกิจของประเทศจะเจริญรุดหน้าไปได้ไกลและดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพขององค์กรต่าง ๆ เป็นสำคัญ ซึ่งประสิทธิภาพขององค์กรเหล่านี้ จะมีมากน้อยเพียงใดนั้นแท้จริงแล้วต่างก็ขึ้นอยู่กับจัดการว่า มีประสิทธิภาพดีเพียงใดเป็นสำคัญ การจัดการเป็นปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพและประสิทธิภาพขององค์กรโดยตรง โดยจะคอยชี้นำและกำกับให้องค์กรต่าง ๆ ทำงานโดยมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ และสังคมได้

การจัดการ ถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จได้โดยส่วนรวม ทั้งนี้เพราะแม้ว่า ผู้ปฏิบัติงานในจุดต่าง ๆ จะทำงานในหน้าที่การงานที่เป็นงานด้านเทคนิค ได้ดีก็ตาม ถ้าหากไม่ประสานหรือสอดคล้องกับงานที่กระทำโดยอื่น ๆ หรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ภายนอกที่อยู่ไกลออกไป ก็ย่อมทำให้งานต่าง ๆ ล้มเหลวไม่สามารถก่อให้เกิดผลสำเร็จให้กับกิจการได้ จะเห็นได้ว่าการจัดการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งและมีเนื้อหาสาระที่เป็นแก่นสารมากมาย และมีใช่เป็นเพียงสามัญสำนึกธรรมดา ยิ่งในทุกวันนี้ ที่องค์กรทุกแห่งต่างต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน มีผลทำให้การทำงานดำเนินไปด้วยความยากลำบาก จึงเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นว่า การจัดการเป็นทักษะระดับสูงที่ จำเป็นต้องมีการถ่ายทอดและศึกษาหาความรู้ให้เพิ่มพูนขึ้นตลอดเวลา

ปัจจัยในการจัดการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2533) เห็นว่าปัจจัยในการจัดการที่เป็นมูลพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้บริหารทุกคนต้องหันมาสนใจในงานด้านการจัดการ เพื่อใช้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมจะประกอบด้วยปัจจัยดังกล่าวต่อไปนี้

1. คน (Man) คือ ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งที่จะก่อผลสำเร็จ

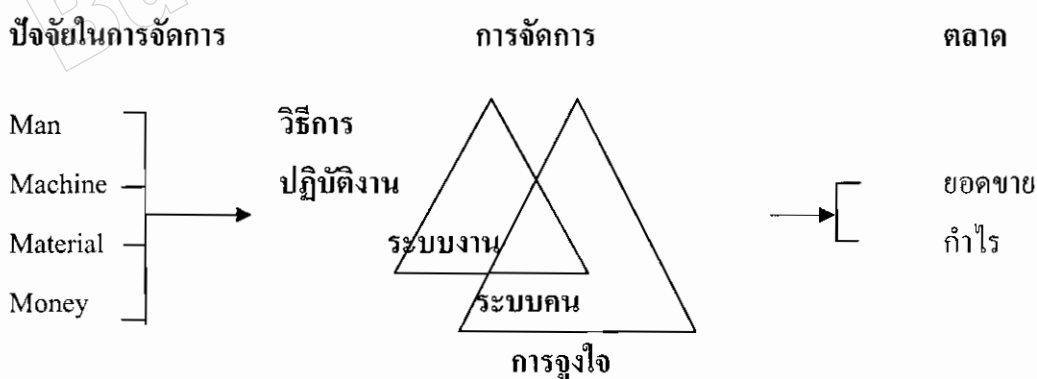
ให้กับกิจการได้อย่างมาก ทั้งนี้ในแง่ของปริมาณงานและคุณภาพงาน

2. เครื่องจักร (Machine) คือ เครื่องจักร อุปกรณ์ที่จัดการและซื้ออย่างพิถีพิถัน เพื่อใช้ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า

3. เงินทุน (Money) นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการให้การสนับสนุนในการจัดหาทรัพยากรเพื่อหล่อเลี้ยงและเอื้ออำนวยให้กิจกรรมขององค์กรดำเนินไปโดยไม่ติดขัด ซึ่งเงินทุนนี้มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงราคาต้นทุนของเงิน คือ ดอกเบี้ยอีกด้วย

4. วัสดุสิ่งของ (Material) ถือเป็นปัจจัยที่มีปริมาณและมูลค่าสูงไม่ต่างจากปัจจัยตัวอื่น ๆ เพราะวัตถุดิบและวัสดุสิ่งของเหล่านี้ จะต้องมีการจัดหามาใช้ดำเนินการผลิตหรือสร้างบริการตลอดมา

ปัจจัย 4 ตัวนี้ นับได้ว่าเป็นปัจจัยในการจัดการ โดยแท้จริง เพราะทุกปัจจัยต่างก็เป็นสิ่งที่กิจการต้องจัดหาทั้งสิ้น ดังเช่น เครื่องจักรต้องซื้อหามาราคาแพง เงินลงทุนมีค่าดอกเบี้ยในตัวเอง พนักงานก็มีค่าจ้างและวัตถุดิบสิ่งของที่ต้องใช้จ่ายเพื่อจัดหาหรือซื้อมาตลอดทำให้ปัจจัยเหล่านี้ต่างก็มีต้นทุนในตัวเอง ซึ่งผู้บริหารมีหน้าที่ต้องคอยป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียหรือสิ้นเปลืองมากขึ้น อีกทั้งปัจจัยเหล่านี้จะต้องถูกใช้ไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลตามมาที่ตั้งใจไว้และคุ้มค่าเสมอ กิจการจึงสามารถควบคุมและการบริหารการใช้ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ตั้งแต่การเริ่มต้นกิจการกันทีเดียว ในการนำเอาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมาใช้ทำการผลิต และดำเนินงานนั้น โอกาสที่จะดำเนินงานจะประสบความสำเร็จได้มากหรือน้อย และดีหรือเลวเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกกลุ่มหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยเสริมสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นตามความต้องการ

ภาพที่ 4 ระบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ (ธงชัย สันติวงษ์, 2533, หน้า 151)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ

องค์การธุรกิจจะประสบความสำเร็จในทางการค้าได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ตลาด (Market) คือ ตลาดที่ประกอบด้วยลูกค้าที่ซึ่งกิจการมุ่งขายสินค้าหรือบริการที่ผลิตได้ให้บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจ และการขยายตัวของรายได้ และประชากร รวมทั้งพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ธุรกิจจะประสบความสำเร็จได้นั้น เงื่อนไขที่สำคัญ คือ ต้องสามารถขายสินค้าหรือบริการได้จนบรรลุเป้าหมาย อันจะส่งผลต่อเนื่องให้มีกำไร ซึ่งจะต้องมีการติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตลาดอย่างใกล้ชิด และต้องมีการคาดคะเนได้ถูกต้อง จึงจะสามารถกำหนดเป้าหมายทางการตลาดที่ดีที่จะมีทางทำให้บรรลุตามที่ตั้งใจไว้ และเงื่อนไขที่สำคัญยิ่งที่ฝ่ายจัดการต้องให้ความสนใจตลอดเวลา คือ ลักษณะความเป็นไปของตลาด การวิเคราะห์ตลาดและกลุ่มลูกค้า

2. วิธีการปฏิบัติงาน (Method) ซึ่งอยู่ในระบบทำงานในองค์การธุรกิจจะประกอบด้วยระบบการผลิตหรือระบบการให้บริการต่าง ๆ กระแสการไหลของงาน ระเบียบขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานทั้งหลายที่จำเป็น ระบบการปฏิบัติงานภายในที่จัดไว้เพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ จุดที่สำคัญที่สุดของระบบปฏิบัติงานภายในก็คือวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นการออกแบบงานที่มีการระบุถึงขั้นตอนวิธีของผู้ทำงานกับเครื่องจักรหรือเครื่องมือที่นำมาใช้ ถ้ากิจการใดได้มีการจัดวิธีการปฏิบัติได้ดี ประสิทธิภาพจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ ก็จะมีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีทำให้เกิดการประหยัดต้นทุน และแรงงาน ตลอดจนมีการใช้เครื่องมือเต็มกำลังประสิทธิภาพ

วิธีการปฏิบัติงานจึงนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะมีผลต่อประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ว่าได้ใช้ไปโดยสิ้นเปลืองหรือไม่ หากวิธีปฏิบัติที่จัดไว้เป็นวิธีที่ดีที่สุดแล้ว ก็จะช่วยให้เกิดความมั่นใจได้เลยว่า การใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและการดำเนินการจะมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3. การจูงใจผู้ปฏิบัติงาน (Motivation) ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคนในองค์การ โดยผู้บริหารจะมุ่งพยายามเพิ่มประสิทธิภาพและผลงานให้มากขึ้นจากปัจจัยด้านบุคคล โดยอาศัยความมีศิลปะของหัวหน้างาน ในการใช้ความสามารถของการเป็นผู้นำทำการจูงใจรวมทั้งส่งเสริมขวัญกำลังใจให้พนักงานเกิดความมานะ มั่นคง จงรักภักดีและทุ่มเทตั้งใจทำงานให้เสร็จ ลุล่วงไปให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. จากธรรมชาติของคนที่เป็นที่ทราบกันดีว่าทุกคนล้วนแต่ “รักดี” โดยรักงาน รักความก้าวหน้าเป็นธรรมชาติอยู่ในตัวทุกคน แต่การที่จะใช้ความสามารถให้ปรากฏเป็นผลงานที่ดีออกมาได้บังคับบัญชาของหัวหน้า ซึ่งจะทำให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่พนักงาน ซึ่งพร้อมที่จะ

ท่อมทอความรู้ความสามารถและความกักดีให้องค์การ ให้ปรากฏผลงานออกมามากกว่าปกติ ดังนั้น การจูงใจจึงถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จขององค์การ

5. วิธีการจัดการ (Management) วิธีการจัดการที่ซึ่งเป็นภารกิจของนักบริหาร โดยตรง คือ เป็นกลไกและตัวประสานที่สำคัญที่สุดในการประมวผล ผลักดันและกำกับให้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นทรัพยากรจัดการประเภทต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ จนบรรลุ เป้าหมายตามที่ต้องการ

กระบวนการจัดการ การจัดการถือได้ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติที่เป็นสากลใน การบริหารงานทุกอย่างใน ทุกองค์กรของนักบริหารทุกคน กระบวนการจัดการประกอบด้วยหน้าที่ งานการจัดการที่สัมพันธ์กัน 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการ และการควบคุม ตามภาพข้างล่าง ดังนี้

การวางแผน	การจัดองค์การ	การจัดคนเข้างาน	การสั่งการ	การควบคุม
☐ การกำหนด เป้าหมายและ วัตถุประสงค์ ☐ การค้นหา หนทาง และ วิธีที่จะให้บรรลุ ถึงเป้าหมาย	☐ การออกแบบ โดยสร้าง องค์การ ☐ การออกแบบ ตำแหน่งงาน ต่าง ๆ	☐ การคัดเลือก พนักงาน ☐ การอบรมและ พัฒนาคน	☐ การจูงใจและ ชักนำคนให้ ทำงานตาม วัตถุประสงค์ ☐ การปรับ สภาพการ ทำงานของคน กับงานให้เข้า กันได้	☐ วัดผลงานที่ คืบหน้าไป ☐ ประเมินขนาด ความสำเร็จ ของงานเทียบกับ เป้าที่ตั้งไว้
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">ปรับแบบการบริหาร</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 5px auto;">ปรับการคัดเลือกคน โยกย้ายหรืออบรม</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 5px auto;">ปรับปรุงตำแหน่งงาน หรือปรับโครงสร้างใหม่</div>				
การปรับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ หรือการวางแผนรอบใหม่				

ภาพที่ 5 กระบวนการจัดการและหน้าที่การจัดการ (ชงชัย สันติวงษ์, 2533, หน้า 155)

แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่

มนัส สุวรรณ (2538) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดความสามารถที่จะรองรับได้ของพื้นที่ไว้ว่า ธรรมชาติของแต่ละพื้นที่ย่อมมีขีดจำกัด ความสามารถที่รองรับได้อยู่ระดับหนึ่งระดับความสามารถที่จะรับได้นี้แตกต่างกันไปตามความแตกต่างทางด้านกายภาพชีวภาพของพื้นที่และกิจกรรมของมนุษย์ที่กระทำในพื้นที่นั้น ซึ่งถ้าหากมีการใช้ประโยชน์จากพื้นที่เกินขีดจำกัดนี้ไปแล้ว จะทำให้สภาพและความสมดุลของพื้นที่สูญเสียไปจนเกิดปัญหาต่อเนื่องอื่น ๆ ตามมา ความสามารถที่จะรับได้นี้สามารถแยกพิจารณาเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. ความสามารถที่รับได้ทางกายภาพ (Physical Carrying Capacity) หมายถึง ลักษณะหรือสภาพทางกายภาพของสถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวตามความประสงค์เป็นขีดจำกัดได้ชัดเจน และจับต้องได้มากกว่า เช่น ขนาดของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แน่นอนตายตัวย่อมเป็นตัวกำหนดว่าจะสามารถสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้างได้จำนวนมากน้อยเท่าใด เป็นต้น

2. ความสามารถที่รองรับได้ทางสังคม (Social Carrying Capacity) หมายถึง ความสามารถของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวที่จะพัฒนาหรือขายบริการแก่ผู้มาเที่ยว กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความสามารถของสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในจำนวนสูงสุด โดยไม่ทำให้เกิดภาวะแออัด

3. ความสามารถที่จะรองรับได้ทางนิเวศ (Ecological Carrying Capacity) หมายถึง ความสามารถของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ที่จะได้รับการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาที่เกิดจากการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพราะการที่นักท่องเที่ยวไปรวมตัวอยู่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นจำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดความกดดันต่อพื้นที่นั้น โดยตรงซึ่งบางครั้งอาจมากเกินกว่าพื้นที่นั้นจะรับได้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวหมายถึง ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ด้วยความพอใจและได้รับความพึงพอใจ และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ โดยไม่ทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายหรือถูกทำลายน้อยที่สุด ยังคงรักษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด ทั้งนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องไม่กระทบต่อความจำเป็นขั้นพื้นฐานและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และสมาคมพัฒนาสังคม (จันทร์ทิพย์ คงปาน, 2545) ได้ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของหมู่เกาะพีพีด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม

เศรษฐกิจ และสังคม ที่จะไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยมีแนวความคิดของจิตความสามารถรองรับการท่องเที่ยวว่า จิตความสามารถรองรับการท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท่องเที่ยวระยะยาวไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจหรือเชิงอนุรักษ์ก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่อมพิจารณาเรื่องจิตความสามารถรองรับการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญ “จิตความสามารถ” ของอะไรก็ตามเป็นผลของการพัฒนาสิ่งนั้นจนถึงระดับที่อยู่ระหว่าง “ความสามารถ” และ “ศักยภาพ” ของสิ่งนั้น ในการพัฒนาสิ่งใดก็ตามหากปล่อยให้ไปตามสภาพปกติธรรมชาติเราเรียกสภาพดังกล่าวว่า ความสามารถ (Ability) แต่ถ้าหากมีการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมก็จะเป็นการยกระดับความสามารถให้สูงขึ้นเรียกว่าจิตความสามารถ (Capacity) และหากจะให้จิตความสามารถเพิ่มขึ้นได้ใกล้เคียงหรือเต็มศักยภาพ (Potential) ได้ก็ถือว่าเป็นจิตความสามารถสูงสุด (Optimal Capacity)

ดังนั้นการพัฒนาจิตความสามารถของการรองรับการท่องเที่ยว จึงเป็นการพัฒนาจิตความสามารถขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวแต่ละด้าน ตลอดจนการจัดระบบและกระบวนการความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้นให้เหมาะสมที่สุดก็จะได้จิตความสามารถสูงสุด

สรุปได้ว่าในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องคำนึงถึงจิตความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ ซึ่งพิจารณาได้เป็น 3 ประเด็น คือ ความสามารถที่จะรับได้ทางกายภาพ ความสามารถที่จะรับได้ทางสังคม และความสามารถที่จะรับได้ทางนิเวศ เพื่อให้สิ่งแวดล้อมนั้นเกิดความสมดุล และนักท่องเที่ยวก็สามารถใช้ประโยชน์ได้สูงสุด โดยมีผลกระทบน้อยที่สุดต่อธรรมชาติและวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ๆ ด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนกับการท่องเที่ยว

เป็นที่ทราบกันดีว่าในโลกปัจจุบันเราไม่อาจที่จะปฏิเสธการพัฒนาไปได้ การท่องเที่ยวจึงถูกใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการพัฒนาชุมชนให้ได้รับความเจริญก้าวหน้านอกเหนือจากการสร้างงานให้เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธผลพวงทั้งด้านดีและด้านเสียที่มาจาก การท่องเที่ยวสู่ชุมชนนั้น ๆ ได้เช่นกัน ในที่นี้จะอธิบายแนวคิดที่เกี่ยวข้องระหว่างชุมชนกับการท่องเที่ยวไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้ (จุลสารการท่องเที่ยว, 2540 อ้างถึงใน สุวณี ทรัพย์พิบูลย์ผล, 2544)

ผลดีที่มาจากการท่องเที่ยวต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

ผลดีที่มาจากการท่องเที่ยวต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน มีอยู่ 2 ทาง คือ ผลทางเศรษฐกิจ และผลทางสังคม สำหรับผลทางเศรษฐกิจนั้นทำให้ชุมชนเกิดการสร้างงาน เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการท่องเที่ยว เกิดระบบตลาดเมื่อมีการจัดหาเครื่อง

อุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การบริการท่องเที่ยว เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อป้อนระบบตลาด มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ที่เกิดจากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากรายได้เดิม ครอบครัวชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนั้นแล้วผลทางสังคมก็มีมากมายหลายตัวอย่าง เช่น เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม จะมีสัญญาณทางสังคมเกิดขึ้นอันเนื่องจากการตกลงในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน (Social Contact) มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น (Formal Social Contact) สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง เนื่องจากการมีระบบการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชนจะถูกกระตุ้นให้สนใจพัฒนาการศึกษาของตัวเอง และบริการทั้งทางการศึกษาในรูปแบบและนอก รูปแบบ (Formal and Informal Education) ในด้านบริการ เทคนิค และอื่น ๆ จะเกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยจากโรคภัยสืบเนื่องจากการบริโภค การบริการทางสังคมอื่น ๆ เช่น ความปลอดภัยและการมีระเบียบ อิศระของสังคมจะได้รับการเอาใจใส่มากขึ้น

ผลเสียที่มาจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นกับชุมชน

นอกจากผลดีจากการท่องเที่ยวแล้ว ก็ยังมีผลเสียที่เกิดขึ้นในชุมชน คือ ขนาดของชุมชนเติบโตเกินไป ถ้าปัจจัยดึงดูดจากการท่องเที่ยวมีกำลังมากและไม่ได้รับการจัดการที่ดี โครงสร้างการบริหารชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ถ้าอิทธิพลการท่องเที่ยวมีมาก และไม่ได้รับการจัดการให้ดี และวัฒนธรรมเดิมและวิถีชีวิตของชุมชนได้รับผลกระทบและถูกกลืนจากอิทธิพล วัฒนธรรมและแนวทางชีวิตจากภายนอกจากงานศึกษาของ Peace, Moscardo and Ross (สุวณี ทรัพย์พิบูลย์ผล, 2544) ได้สรุปออกมาเป็นตารางแสดงผลกระทบทั้งในด้านบวกและด้านลบที่มีผลต่อสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน ดังตารางที่ 1 นี้

ตารางที่ 1 ผลดีผลเสียที่มาจากการท่องเที่ยว (สุวณี ทรัพย์พิบูลย์ผล, 2544, หน้า 43)

สาเหตุที่มาจากการท่องเที่ยว	ผลดี	ผลเสีย
การใช้วัฒนธรรมเพื่อเป็นสินค้าดึงดูดนักท่องเที่ยว	1. เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรม และการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของชาติพันธุ์ 2. เป็นการฟื้นฟูวัฒนธรรม ศิลปะงานแสดง และภาษา	1. วัฒนธรรมถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับธุรกิจการท่องเที่ยว 2. เป็นการแบ่งแยกและปะปนผู้คนในกิจกรรมวัฒนธรรม 3. เป็นการถ่วงถ่วงความเป็นส่วนตัว

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สาเหตุที่มาจากการทำงานที่เกี่ยวข้อง	ผลดี	ผลเสีย
การติดต่อโดยตรงระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับนักทอ้งเกี่ยวข้อง	1. ทำลายด้านลบของแบบแผนตายตัวลง 2. เพิ่มโอกาสทางสังคม	1. มีการแพร่กระจายด้านลบของแบบแผนตายตัว 2. เพิ่มพูนความรู้ลึกซึ้งของการทำธุรกิจค้าขาย 3. แพร่เชื้อโรคต่าง ๆ 4. ผลกระทบจากการสาธิตให้เห็น
มีการเปลี่ยนแปลงและเปลี่ยนโครงสร้างทางสังคม	เกิดการสร้างฐานะและเพิ่มโอกาสในสังคม ลดความไม่เสมอภาคลง	1. เกิดความตึงเครียดขัดแย้งกันในชุมชน 2. เพิ่มความเป็นชนชั้น 3. สูญเสียภาษา
การพัฒนาค้าสาธาณูปโภคจากการทอ้งเกี่ยวข้อง	เพิ่มโอกาสการผ่อนคลายในอารมณ์	เสียโอกาสการใช้สถานที่และกิจกรรมการผ่อนคลายอารมณ์
การเพิ่มประชากรจากการทอ้งเกี่ยวข้องและนันทนาการ	ช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านการแพทย์ การศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	1. เพิ่มแหล่งมั่วสุม 2. เพิ่มอาชญากรรม

ในประเด็นเดียวกันนี้ พลอยศรี โปราณนันทน์ (2544) มีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของชุมชนในเรื่องสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งสำคัญในการวางแผนพัฒนาการทอ้งเกี่ยวข้องด้านสิ่งแวดล้อมคือความเข้าใจที่ว่าการทำงานมีโอกาที่จะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งหากมีการวางแผนพัฒนาและจัดการการทอ้งเกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วก็จะสามารถสร้างผลกระทบในเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งทอ้งเกี่ยวข้องได้ เช่น เป็นการช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพื้นที่ธรรมชาติที่สำคัญ ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีสำหรับนักทอ้งเกี่ยวข้อง ช่วยปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ทั้งนี้เพราะนักทอ้งเกี่ยวข้องชื่นชอบที่จะเดินทางไปยังสถานที่ที่สะอาด และปราศจากมลภาวะ และเป็นการสร้างความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมแก่ผู้คนในท้องถิ่นเพื่อช่วยอนุรักษ์แหล่งทอ้งเกี่ยวข้อง

หากไม่มีการวางแผนการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวอาจทำให้เกิดผลเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น มลภาวะทางน้ำ มลภาวะทางอากาศและเสียงที่เกิดจากยานพาหนะของนักท่องเที่ยว ทักษะขาด ปัญหาขยะและการกำจัดของเสียที่เกิดจากนักท่องเที่ยว การทำลายระบบนิเวศในพื้นที่ธรรมชาติโดยการใช้ประโยชน์มากเกินไป การทำลายแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถานจากการใช้ประโยชน์มากเกินไป และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้อง

การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

การได้รับการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งหรือการต่อต้านจากชุมชนในภายหลัง ชุมชนท้องถิ่นและชุมชนที่ตั้งอยู่รอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการพิจารณาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมและการจัดการการท่องเที่ยว เพราะการท่องเที่ยวจะมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นในระยะยาว ผลต่อเนืองที่ตามมาคือชุมชนจะตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์ หวงแหน รักษาทรัพยากรท่องเที่ยว สำหรับรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่มีความเป็นไปได้ เช่น การพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low Scale - Low Impact Tourism Development) การเป็นมัคคุเทศก์ (Nature guide) การนำสินค้าพื้นบ้านหรืองานหัตถกรรมมาขายเป็นของที่ระลึก เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านเกาะกลาง

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ ประกอบกับการศึกษาข้อมูลการตั้งถิ่นฐาน และพัฒนาการของชุมชน สามารถทำให้ทราบถึงความเชื่อมโยงของจังหวัดกระบี่กับชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ ดังนี้

ชุมชนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์เป็นชุมชนเก่าแก่ซึ่งแต่เดิมผู้คนได้มีการย้ายถิ่นฐานมาจากชุมชนตำบลปากน้ำ และชุมชนตำบลไสไทย หรือเดิมเป็นชุมชนบ้านตลาดเก่า ซึ่งเริ่มมีพัฒนาการมาจากยุคกระบี่สมัยย้ายเมืองใหม่ โดยแต่เดิมเมืองกระบี่ตั้งที่ทำการอยู่ที่บ้านหินขวาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2415 สมัยเทพเสนามาจนถึงสมัย นายกลับ ณ นคร ซึ่งทำหน้าที่ดูแลปกครองเมืองอยู่ และมาถึงแก่กรรมในขณะที่ออกไปบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร งานต่าง ๆ ที่เริ่มในสมัยนี้มีหลายอย่าง เช่น สร้างพลับพลาสำหรับใช้เป็นที่พักรับรองของข้าราชการที่มาตรวจราชการ ต่อมาได้ใช้เป็นที่พักประทับเสด็จพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในสมัยที่ดำรงพระอิสริยยศ

เป็นสมเด็จพระโอรสาธิราชเสด็จเมืองกระบี่ ในปี ร.ศ. 128 ได้สร้างสถานีตำรวจ ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยมี ร.ต. เป้า แต่กุล เป็นหัวหน้า นับเป็นครั้งแรกที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่แทนกองปราบ และลูกขุน และในช่วงของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นมณฑลเทศาภิบาล โดยคำริของ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ สมุหเทศาภิบาลภูเก็ต ขณะนั้นได้ย้ายที่ทำการเมืองจากบ้านโต๊ะหินขวาง ไปยังตำบลปากน้ำ ห่างจากที่เดิมไปประมาณ 5 กิโลเมตร ประสงค์จะให้อยู่ใกล้ท่าเรือเพื่อความสะดวกในการค้าขายกับต่างประเทศ (ท่าเรือเจ้าฟ้าและท่าเรือคลองประสงค์ในปัจจุบัน) เพราะบริเวณนั้นมีร่องน้ำลึกซึ่งเรือใหญ่สามารถเข้าเทียบเรือได้สะดวก

ด้วยเหตุนี้ พระยาอุตรกิจวิจารณ์เจ้าเมือง จึงวางแผนย้ายที่ทำการเมือง โดยการระดมสร้างสถานที่ราชการต่าง ๆ ที่จำเป็น ส่วนใหญ่ไม่ได้งบประมาณส่วนกลาง จะใช้วัสดุในท้องถิ่นทั้งสิ้น เช่น สร้างค่านเก็บภาษีตรงที่เป็นด่านศุลกากรในปัจจุบัน จัดตั้ง โรงสาย หรือไปรษณีย์ สร้างที่ทำการเมืองตรงที่เป็นศาลากลางในปัจจุบัน สร้างจวนที่พักเจ้าเมืองบริเวณที่ทำการเทศบาลปัจจุบัน จัดตั้ง โรงเรียนบริเวณบ้านท่าแดง ปรับปรุงถนนสายจากเมืองเก่ามาเมืองใหม่ เพื่อให้การคมนาคมถึงกัน โดยสะดวกคือ ถนนอุตรกิจในปัจจุบัน (ถนนทางเข้าท่าเรือคลองประสงค์ และท่าเรือเจ้าฟ้าในปัจจุบัน) แล้วทขอยที่ทำการมายังเมืองใหม่การพัฒนาที่นี้ยังไม่สำเร็จก็เปลี่ยนเจ้าเมืองใหม่เป็น พระพนธิพยุหสงคราม ซึ่งได้สืบสานนโยบายการย้ายเมืองต่อมา โดยย้ายที่ทำการอื่น ๆ จากบ้านหินขวางมายังเมืองใหม่เพิ่มขึ้น ปรับปรุงถนนและด่านท่าเรือด้านเรียบแม่น้ำกระบี่ไปยังท่าม่วง คือ ถนนคงคา ในปัจจุบัน การพัฒนาเมืองกระบี่ในระยะนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในสมัยพระแก้วโกรพ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญท่านหนึ่งของเมืองกระบี่ สร้างงานต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น การพัฒนาอาชีพ แก้วราษฎร ให้บุกเบิกที่ทำกิน พัฒนาระบบการปกครองท้องที่ สร้างวัดแก้วโกวนาราม ตัดถนนหนทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านหลายตำบลในหลายท้องที่ ทำให้บ้านเมืองเจริญกว่าเดิม เมื่อย้ายที่ทำการเมืองใหม่เต็มรูปแบบแล้ว ที่บ้านหินขวางนั้นชาวบ้านจึงให้ใช้ชื่อว่า ตลาดเก่า มาจนถึงทุกวันนี้

หลังจากยุคกระบี่สร้างเมืองใหม่ได้ไม่นานเมืองกระบี่ได้เกิดชุมชนขึ้นหลายชุมชนไม่ว่าจะเป็นชุมชนชาวจีน ชุมชนไทย ชุมชนมุสลิมหรือชาวเล เนื่องจากบริเวณเมืองใหม่อยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำกระบี่ซึ่งติดต่อกับทะเล และมีท่าเทียบเรือมีการติดต่อค้าขายทำให้บริเวณริมแม่น้ำกระบี่เกิดมีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเกิดขึ้นหลายชุมชน แต่ยังมีชุมชนหนึ่งที่เป็นชุมชนชาวเลที่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนมีความสัมพันธ์กับทะเลโดยเฉพาะการทำอาชีพประมง ทำให้เกิดการย้ายถิ่นฐานของชุมชนเข้ามาอาศัยบนพื้นที่เกาะซึ่งอยู่ตรงข้ามกับที่ว่าการอำเภอบริเวณแม่น้ำกระบี่ แต่เดิมเรียกว่า เกาะกลาง (ตำบลคลองประสงค์ในปัจจุบัน) โดยเมื่อประมาณ พ.ศ. 2410 เริ่มมีการย้ายถิ่นฐานเดิมมี 8 ครัวเรือน โดย นายหมาด เกาะกลาง เป็นนายบ้าน

พื้นที่ภายในเกาะกลางมีลักษณะเป็นป่าดิบ ประกอบด้วย ไม้สัก ไม้ตะเคียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบริเวณนี้ชาวบ้านเรียกว่า นาสัก และโดยรอบพื้นที่เกาะเป็นป่าโกงกาง และมะพร้าวจำนวนมาก ทำให้เกาะกลางมีความสมบูรณ์ทางระบบนิเวศเป็นอย่างมากมีทรัพยากรอยู่มากมาย ต่อมาใน พ.ศ. 2480 ได้มีครัวเรือนเพิ่มขึ้นเป็น 20 ครัวเรือน โดยเป็นคนในชุมชนเดียวกันทั้งสิ้นการสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่จะใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็น ไม้สัก มะพร้าว เป็นต้น ซึ่งมีผลทำให้บริเวณที่เคยเป็น นาสัก เกิดการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเกิดขึ้น และได้จัดตั้งเป็นหมู่ที่ 1 ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ โดยที่ตั้งอำเภออยู่บ้านตลาดเก่า มีท่าเรือสะพานเจ้าฟ้า หรือเรียกว่า ท่าเรือ

เนื่องจากการเดินทางจากเมืองมายังเกาะกลางต้องมารอที่ท่าสะพานเจ้าฟ้า ประกอบกับในสมัยนั้นยังมีท่าอยู่ ชาวบ้าน ได้มีอาชีพหลักคือประมงพื้นบ้าน และมีการทำนา ทำสวน ชาวนาส่วนใหญ่จะเป็นทาสของเจ้านายต้องเป็นหนี้เลยต้องยกที่นาให้ ไปเพื่อไถ่ตัวทาส จึงทำให้ที่ดินบางส่วนตกเป็นของเจ้านายซึ่งเป็นคนนอกพื้นที่ เช่น ขุนชลมุก หมื่นเพชร ขุนบรรณ หมื่นยวน รวมพื้นที่กว่า 140 ไร่ ซึ่งเจ้านายก็ยังคงให้ชาวบ้านทำกิน ในพื้นที่นั้นแต่ต้องส่งส่วยเป็นข้าว และผลิตผลอื่นแทน แต่ในปัจจุบันพื้นที่ภายในชุมชนในตำบลคลองประสงค์เป็นที่ดินออกโฉนด โดยมีนายทุนมาจับจองเป็นกรรมสิทธิ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ทำนา และทำบ่อกุ้งซึ่งการทำบ่อกุ้งในปัจจุบัน เลื่อมโทรมลงเป็นพื้นที่ร้าง นายทุนจึงเลิกประกอบการ และให้ชาวบ้านได้ทำกินในพื้นที่ทั้งที่เป็นที่ทำนา และที่ทำบ่อกุ้ง ได้โดยไม่ต้องเช่าแต่ต้องแลกกับผลิตผลของชาวบ้านส่วนหนึ่ง จะเห็นได้ว่าระบบความเป็นอยู่ของชุมชนยังเป็นระบบเก่าแก่ซึ่งสะท้อนถึงระบบสังคมของชุมชนดั้งเดิม ต่อมาชุมชนมีครัวเรือนเพิ่มขึ้น 40 ครัวเรือน โดยเป็นคนในพื้นที่ มีนายเสด คำกุล เป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมามีการขยายตัวของชุมชนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็น 160 กว่าครัวเรือน โดยครอบคลุมบ้านคลองประสงค์ และได้ตั้งหมู่ที่ 2 บ้านคลองประสงค์ ในปี พ.ศ. 2483 โดยมี นายอาหมาด ขันการ เป็นผู้ใหญ่บ้าน

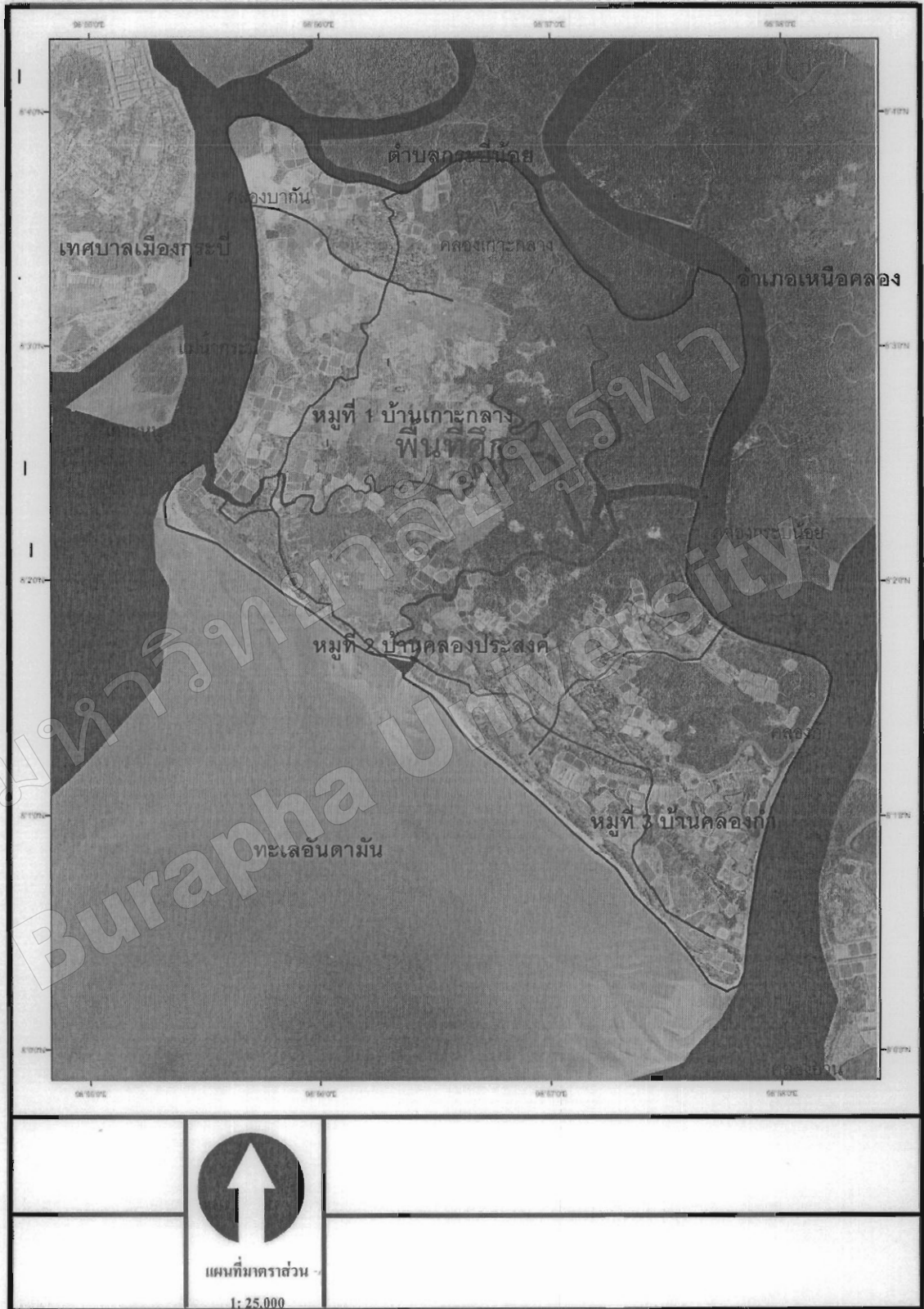
สำหรับความเป็นมาของชุมชนคลองประสงค์ แต่เดิมเรียกว่า บ้านคลองพระสงฆ์ เนื่องจากมีพระสงฆ์เข้ามาในพื้นที่เกาะเพื่อมาปฏิบัติธรรมในบริเวณคลองประสงค์ซึ่งเป็นลำคลองเดียวที่ไหลผ่านภายในเกาะ มีชาวบ้านจากชุมชนนอกพื้นที่เข้ามา และได้บอกต่อกัน ไปเลยเรียกเพี้ยนจากเดิมบ้านคลองพระสงฆ์เป็นบ้านคลองประสงค์มาจนถึงปัจจุบัน จากเหตุการณ์นี้ทำให้ชาวบ้านในชุมชนบ้านคลองประสงค์มีชาวไทยพุทธส่วนหนึ่งมาอาศัยในพื้นที่ และอาศัยอยู่ร่วมกับชาวไทยมุสลิมจนถึงปัจจุบัน ในพ.ศ. 2483 ได้ก่อสร้างมัสยิดหลังแรก โดยมี นายหะหมัด ขันการ เป็นโต๊ะอิหม่ามคนแรก ต่อมาในปีพ.ศ. 2525 ชุมชนได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกกว่า 200 ครัวเรือน และได้ตั้งหมู่ที่ 3 บ้านคลองกำ โดยความเป็นมาของหมู่บ้านคลองกำในอดีตพื้นที่บริเวณคลองกำเหนือหมู่บ้าน มีต้นระกำขึ้นอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกบริเวณนี้ว่า บ้านคลองกำจนถึงปัจจุบัน

โดยมีนายอำมหัด ชัยนการ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และมีนายหนาบ คลองรั้ว เป็นผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

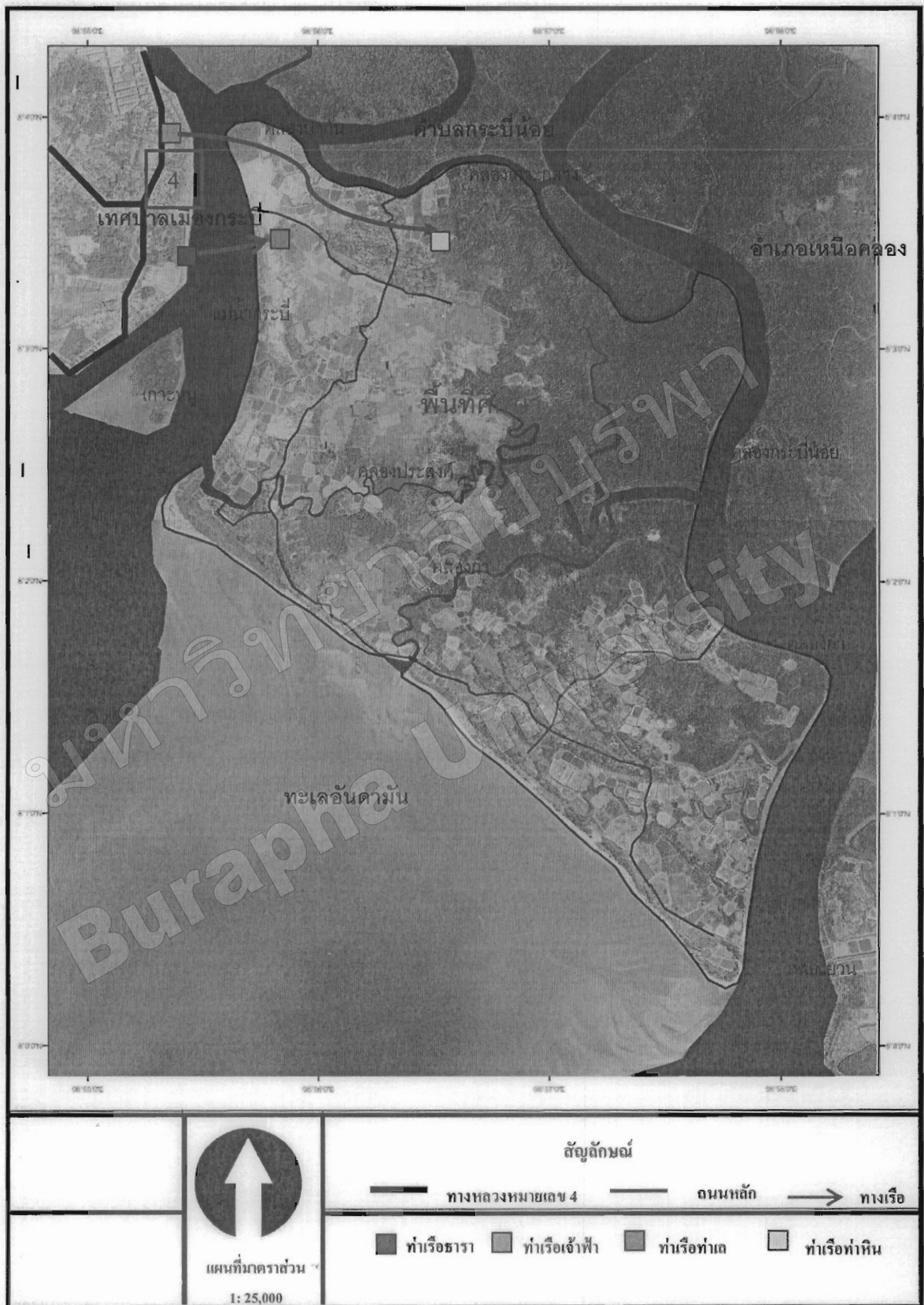
นอกจากนี้ชุมชนยังมีการรวมกลุ่มเป็นองค์กรชุมชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรชุมชน กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เช่น กาหยง การต่อสู้แบบมาลาซู รอเง็ง เป็นต้น รวมทั้งกลุ่มผ้าปาเต๊ะ กลุ่มเรือหัวโทงจ๊ว กลุ่มกระชังปลา กลุ่มแปรรูปสัตว์น้ำ และกลุ่มชาวนา เป็นต้น ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กลุ่มองค์กรในพื้นที่ชุมชน

กลุ่ม	กิจกรรม
กลุ่มแม่บ้าน	1. แปรรูปอาหารทะเล 2. ทำขนม 3. ทอผ้า
กลุ่มเรือหัวโทงข้ามฟาก	1. ออมทรัพย์ 2. ธุรกิจท่องเที่ยว 3. ศึกษาเรียนรู้อบรมภาษาอังกฤษ
ประมงชายฝั่ง (เลี้ยงปลากระชัง)	1. เลี้ยงปลา 2. ดูแลรักษาอนุรักษ์ระบบนิเวศวิทยาพื้นที่ป่าชายเลน
อาสาสมัคร	1. กิจกรรมเพื่อสาธารณสุขมูลฐานในชุมชน 2. ออกกำลังกายด้วยไม้พลอง
ชมรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ	รวมกลุ่มเพื่อออกกำลังกาย
กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน	กู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ ออมทรัพย์
พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	1. จัดแสดงของเครื่องใช้โบราณ 2. จัดแสดงสาธิตทอผ้า เรือหัวโทง 3. จัดแสดงศิลปะพื้นบ้านกาหยง
กลุ่มผลิตเรือหัวโทงจำลอง	ทำเรือหัวโทงขนาดเล็ก
กลุ่มชาวนา	ปลูกข้าว
กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์	โฮมสเตย์
กลุ่มชมรมคนรักสุขภาพ	กิจกรรมผู้สูงอายุในวันสำคัญ
กลุ่มการเกษตร	ผลิตของใช้ด้วยเส้นพลาสติก เช่น กระเป๋า ตะกร้า ก่องใส่ของ

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
(องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์, 2553)

ภาพที่ 7 แผนที่แสดงการคมนาคมขนส่งและการเข้าถึงพื้นที่การศึกษา
(องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสะ, 2553)

ลักษณะทางสังคมของชุมชนบ้านเกาะกลางตำบลคลองประมง เป็นลักษณะสังคมอิสลามคนในชุมชนมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติโดยผู้นำได้รับความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดการปกครองแบบระบบอาวุโส โดยที่ชุมชนมีขนาดเล็กประกอบกับการที่มีการอยู่อาศัยในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน ทำให้คนในชุมชนมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันจนรู้จักกันหมดทั้งชุมชน และส่วนน้อยที่มีคนจากภายนอกเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชน เนื่องจากคนในชุมชนเป็นชาวมุสลิมทำให้ชุมชนมีลักษณะเป็นชุมชนขยาย โดยอาศัยในพื้นที่บริเวณเดียวกันนอกจากนี้ชุมชนยังมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในชุมชนที่ควบคุมด้วยโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและกฎเกณฑ์ทางศาสนาอิสลามที่ชุมชน

ปัจจุบันครอบครัวของชาวบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประมง ยังมีลักษณะเป็นครอบครัวดั้งเดิม คือ มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ที่อยู่รวมกัน ซึ่งเป็นลักษณะครอบครัวขยาย กล่าวคือ เมื่อบุตรหลานแต่งงานมีครอบครัวแล้ว เรือนหลังเดิมไม่เพียงพอต่อสมาชิกจำเป็นต้องสร้างใหม่ ดังนั้นเรือนหลังใหม่จะปลูกห่างจากเรือนบิดามารดา หรือปู่ย่า ตายาย โดยที่ดินเป็นของเครือญาติกันเอง แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ย้ายไปอยู่นอกพื้นที่ เนื่องจากด้วยหน้าที่การงานของแต่ละบุคคล แต่ความสัมพันธ์ที่มียังเป็นระบบเครือญาติที่มีความสัมพันธ์กัน และไปมาหาสู่กัน เช่น ช่วงเทศกาลหรืองานประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิรัชชัย พลอยเพชร (2541, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยว และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในด้านการจัดการท่องเที่ยว ประชากรในการศึกษาประกอบด้วย พนักงานสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 15 ราย ผลการศึกษาพบว่า สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพและความต้องการจัดการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรการบริหาร ด้านการจัดการและด้านความสามารถในการตอบสนองนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี ยังมีปัญหาและอุปสรรคในส่วนของเงินงบประมาณ ซึ่งแต่ละปีมีจำนวนไม่เพียงพอกับการบริหารงาน ตลอดจนจำนวนบุคลากรที่มีปริมาณจำกัด ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยนี้คือ ควรเพิ่มมาตรการในการควบคุมค่าใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปด้วยความประหยัดและเกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นและในส่วนของจำนวนบุคลากร ควรมีการเพิ่มทักษะความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

พระมหาสุทิตย์ อบอุ่น (2541, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี: เส้นทางสายลำน้ำกก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมถึงสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะของชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาจำนวน 141 คน จากผลการศึกษา ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นและผู้ประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และส่งเสริมการรวมกลุ่ม/ ชมรมท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน รวมถึงการควบคุมดูแลการเติบโตของธุรกิจการท่องเที่ยวในทิศทางที่เหมาะสม พรหมมินทร์ พวงมาลา (2544, บทคัดย่อ) ศึกษารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน บ้านแม่กำปอง หมู่ 3 ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้านแม่กำปอง และค้นหาองค์ความรู้และศักยภาพชุมชนในด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนศึกษารูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืนบ้านแม่กำปอง กลุ่มศึกษาประกอบด้วยผู้นำทางการและไม่ใช่ทางการ ประชาชนในพื้นที่ และกลุ่มนักท่องเที่ยว ผลการวิจัยพบว่า สภาพการณ์ท่องเที่ยวได้เปลี่ยนไปในทิศทางที่ถูกต้องและชัดเจนขึ้น มีรูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นขั้นเป็นตอน ชาวบ้านมีความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ชาวบ้านเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติ มีแนวทางที่ถูกต้องในการจัดสรรรายได้ให้กับชุมชนและประชาชน

พจนารถ กริ่งไกร (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม และเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม กลุ่มศึกษาประกอบด้วยผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชน จำนวน 120 คน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้นำชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทั้งด้านการรวมคิดวางแผนทาง การร่วมดำเนินการ การร่วมประสาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนเฉพาะด้านเพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมด้านการคิดวางแผนทางจัดการแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น และผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วม และปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ

วัฒนธรรมตำบลโป่งงามพบว่า 1) บทบาทของผู้นำชุมชนที่แตกต่างกัน ทั้งด้านหน้าที่รับผิดชอบ การประสานงาน ภาครัฐ เอกชน ชุมชน ด้านการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว มีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในการมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการประสานงานและร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยว 2) เพศหญิงจะมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าเพศชาย 3) ผู้ที่มีส่วนร่วมคิดมักจะมีส่วนร่วมดำเนินการ ประสานงาน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลการจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปด้วย 4) ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนนานกว่า จะมีการเข้าร่วมกลุ่มในชุมชนมากกว่าผู้อาศัยอยู่ไม่นาน

อัญญา อันนันทน์ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการธุรกิจ รวมทั้งปัญหาในการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ประชากรในการศึกษา คือ ผู้ประกอบการหรือผู้นำชุมชนท้องถิ่น ที่ประกอบกิจการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพอื่น และมีความเข้าใจความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ถูกต้องว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือการนำนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมแหล่งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมสถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งแสดงถึงความเป็นอยู่ของสังคมรวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และเที่ยวชมธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

วาหิต ต้นตราภรณ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาผลการดำเนินงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานด้านการจัดการท่องเที่ยวของตำบลพิมาย และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมระหว่างคณะกรรมการชุมชนกับเทศบาลในการจัดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของเทศบาลตำบลพิมายจำนวน 12 คน คณะกรรมการชุมชนจำนวน 150 คน นักท่องเที่ยวจำนวน 100 คน รวมทั้งหมด 262 คน ผลการวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลพิมายขาดบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวโดยตรง ยังไม่มีอาคารสำนักงานเป็นของตนเอง และขาดอุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัยพอเพียงในการปฏิบัติงาน ยังไม่มีการกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน มีเพียงการจัดทำแผนปฏิบัติงานและโครงการต่าง ๆ เป็นเรื่องเฉพาะกิจสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนกับเทศบาลในการจัดการการท่องเที่ยว พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ให้การร่วมมือดี โดยที่เพศชายจะเข้าร่วมมากกว่าเพศหญิง โดยที่ระดับการศึกษาระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีผลต่อการเข้าร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยว สำหรับความคิดเห็นของ

นักทอ่งเที่ยว พบว่า นักทอ่งเที่ยวพอใจต่อการจัดการด้านการทอ่งเที่ยว โดยได้แสดงความคิดเห็นไปในแนวทางที่ดี โดยเฉพาะด้านความสะดวก และความปลอดภัย คณะกรรมการชุมชน เพศชาย ส่วนใหญ่แล้วมีส่วนร่วมโดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประชุม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยว ร่วมกับเทศบาลตำบลพินายมากกว่าคณะกรรมการเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่คณะกรรมการชุมชนทั้งเพศชาย และเพศหญิง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยวร่วมกับเทศบาลไม่แตกต่างกัน และคณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการประชุมในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยวไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า เทศบาลตำบลพินาย มีแผนงานและแนวคิดที่ดีในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยว แต่ขาดปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญขาดความจริงจังและต่อเนื่องในการจัดการด้านการทอ่งเที่ยว

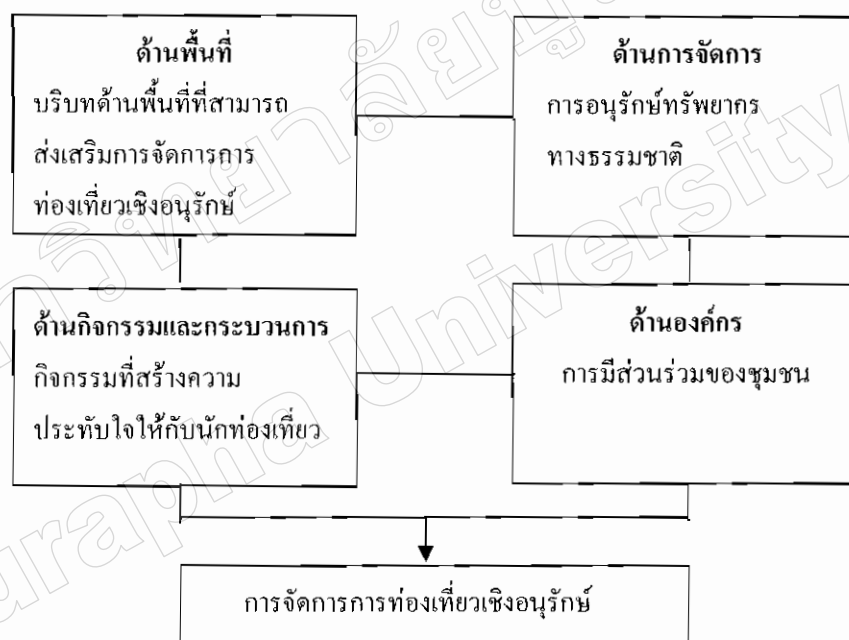
ณัฐวิ จัดแจ้ง (2548, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่น และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่น ประชากรในการศึกษา ผู้นำชุมชนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่น ใน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลสรุปได้ดังนี้ 1) ประชาชนเห็นด้วยต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่น เพราะการทอ่งเที่ยวส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น แต่ยังไม่แน่ใจในการแสดงบทบาทที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนตำบล 2) องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและการพัฒนาการทอ่งเที่ยวท้องถิ่นเท่าที่ควร ซึ่งประชาชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี หากได้รับการร้องขอจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการการทอ่งเที่ยว และขาดบุคลากรที่ทำงานด้านการทอ่งเที่ยวอย่างจริงจังเพื่อชุมชนส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ทางด้านบุคลากร การวางแผนงาน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการจัดการการทอ่งเที่ยว เป็นต้น เพื่อสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของบ้านเกาะกลาง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประมง อำเภอมือง จังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการท่องเที่ยวของบ้านเกาะกลางเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการศึกษาที่สมบูรณ์ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ผู้วิจัยได้อาศัยกรอบแนวคิดในการศึกษาตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จากสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

จากแนวคิด สามารถเขียนออกมาในรูปของกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บ้านเกาะกลาง อำเภอมือง จังหวัดกระบี่” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นคำถามในการวิจัย จากนั้น ได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม สำหรับนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เขียนสรุป และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและประกอบการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจาก บทความ วารสาร สืบค้นข้อมูลจาก Internet และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน และสภาพพื้นที่ทั่วไป ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่

2.1 กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ จำนวน 2 คน กำนันตำบลคลองประสงค์ และโต๊ะอิหม่ามบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะกลางและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

2.3 กลุ่มตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มองค์กร หมู่ที่ 1 บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. กลุ่มผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ จำนวน 2 คน กำนันตำบลคลองประสังข์ และโต๊ะอิหม่ามบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

1.1 นายประดิษฐ์ จันทร์ทอง	นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
1.2 นายสุรเดช มีล้ำม	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
1.3 นางสาวสมศรี ผิวดี้	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
1.4 นายสมักร ใจดี	กำนันตำบลคลองประสังข์
1.5 นายสำหันธ์ คลองร้ว	โต๊ะอิหม่ามมัสยิดบ้านเกาะกลาง

2. กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะกลางและผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะกลาง รวมจำนวน 5 คน

2.1 นายไพศาล ชัยชนะสงคราม	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
2.2 นางพรพิศ มีมะแม	นักพัฒนาชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
2.3 นางสาวอรุณรัตน์ คำกุล	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์
2.4 นายธรรมนุญ แสงประทุม	หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะกลาง
2.5 นายจงรักษ์ ตันหูน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะกลาง

3. กลุ่มตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มองค์กร หมู่ที่ 1 บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสังข์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน

3.1 นายเกียรติ ช่วยการ	ตัวแทนชุมชน
3.2 นายบุญมา คลองร้ว	ตัวแทนชุมชน

3.3 นายสมบูรณ์ หมั่นคำ	ประธานกลุ่มเรือหัวโทงจำลอง
3.4 นายประสาท กอบการ	ประธานกลุ่มเรือข้ามฝาก
3.5 นางสุพรรณิ บุตรหง้า	ประธานกลุ่มโฮมสเตย์

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งผลการศึกษาที่เป็นจริงและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมทั้งอุปกรณ์ที่นำมาประกอบในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง และ กล้องถ่ายรูป

การตรวจสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้นำประเด็นในการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ นายชัยวุฒิ คุรุทมาศ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกระบี่ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในด้านความครบถ้วน ความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญต่อไป
2. นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจและความถูกต้องในแบบสัมภาษณ์จากผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต (Observation) ซึ่งเป็นการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ ให้อิสระกับผู้วิจัยในการสังเกตและจะสังเคราะห์ข้อมูลก่อนสรุปและจัดระเบียบข้อมูลที่ได้
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview)
 - 2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)
 - 2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการจดบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการบันทึกเสียง
 - 2.3 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) แล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็น อีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสมและไม่เกี่ยวข้องกับ การวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน 2553 โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์และการสังเกต ในเดือนตุลาคม ถึงเดือน พฤศจิกายน 2553

การวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจัดประเภท หมวดหมู่และตีความข้อมูลเพื่อสรุปเป็นผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีที่ได้พบทวนมาเป็นฐานวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอแนวทางในการจัดการให้เป็นไปตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่ทำการศึกษิตและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับทางด้านกายภาพ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน สภาพโดยทั่วไป และทรัพยากรทางธรรมชาติ รวมถึงเก็บข้อมูลจากก้านตำบลคลองประสงค์เพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลกระทำไปพร้อม ๆ กันตลอดเวลาที่ดำเนินการวิจัย กล่าวคือ ในแต่ละวันที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้กลับมาจัดทำหมวดหมู่ของข้อมูล ทั้งด้านประวัติความเป็นมาของชุมชน สภาพกายภาพ ได้แก่ สภาพภูมิประเทศ และด้านทรัพยากรป่าไม้ ทั้งป่าบก และป่าชายเลน
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวของบ้านเกาะกลาง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์และได้รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) และการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ มาจัดทำการวิจัย ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่ทำการศึกษิตและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ตัวแทนชุมชน/ กลุ่มองค์กร ซึ่งเป็นข้อมูลด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่หากผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและพบว่า ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ยังไม่เป็นที่เพียงพอที่จะเก็บข้อมูลเจาะลึกในเรื่องนั้น ๆ เพิ่มเติมและนำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมอีก
3. วิเคราะห์ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนบ้านเกาะกลางทั้งที่เป็นประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและ ด้านสังคม โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มตัวแทนชุมชน/ กลุ่มองค์กรในชุมชนบ้านเกาะ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) และการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ กับสิ่งที่ปรากฏขึ้นในหมู่บ้านเกาะกลาง ในเรื่องของประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จนกระทั่งได้ข้อมูลเป็นที่พอใจ และนำมาวิเคราะห์ต่อไป

ผู้วิจัยได้ใช้การตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลแบบสามเส้า กรณีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านเวลา กล่าวคือ ผู้วิจัยมีการสัมภาษณ์ โดยการที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ต่างเวลา ถ้าได้ข้อมูลจากต่างเวลากันเหมือนกันและตรงกันถือว่า ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้นั้น ถูกต้องและเชื่อถือได้

2. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านสถานที่ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้เปลี่ยนสถานที่ในการสัมภาษณ์ ในสถานที่ต่างกัน หากได้ข้อมูลเหมือนกันหรือตรงกัน ก็หมายความว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้

3. การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านบุคคล กล่าวคือ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบสามเส้าด้านบุคคล จำนวน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 5 คน และกลุ่มที่ 3 สัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนกลุ่มองค์กรชุมชนบ้านเกาะกลาง จำนวน 5 คน หากได้ข้อมูลเหมือนกันหรือตรงกัน ก็หมายความว่า ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เชื่อถือได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลางและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 15 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1.1 ด้านพื้นที่

1.2 ด้านการจัดการ

1.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้เป็น 3 กลุ่ม รวม 15 คน ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้นำชุมชน กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มที่ 3 ตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มองค์กรบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปเป็นคำร้อยละ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	11	73.34
1.2 หญิง	4	26.66
รวม	15	100
2. อายุ		
2.1 30 - 39 ปี	5	33.33
2.2 40 - 49 ปี	5	33.33
2.3 50 - 59 ปี	2	13.33
2.4 60 ปีขึ้นไป	3	20.01
2.5 อายุเฉลี่ย = 47 ปี		
รวม	15	100
3. ตำแหน่ง		
3.1 ผู้นำชุมชน	5	33.33
3.2 เจ้าหน้าที่ของรัฐ	5	33.33
3.3 ตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่ม	5	33.34
รวม	15	100

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.34 เพศหญิง มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 26.66 โดยมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซึ่งเท่ากับ อายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 20.01 ส่วนที่มีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 และอายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเท่ากับ 47 ปี สำหรับตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้นเป็นกลุ่มกลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34

ส่วนที่ 2 การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. ด้านพื้นที่

1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สอดคล้องกันว่าเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยองค์ประกอบธรรมชาติเป็นสำคัญ สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิม รักษาสภาพแวดล้อม รักษาความเป็นเอกลักษณ์ รักษาวัฒนธรรม รักษาวิถีชีวิตชุมชน รู้จักการดูแลและป้องกัน รู้สึกหวงแหนธรรมชาติ ทั้งในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่าเหมาะสมสำหรับชุมชนบ้านเกาะกลาง เพราะการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และความภาคภูมิใจในผลงาน ไม่ว่าจะด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน การมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีสภาพแวดล้อมและสิ่งดึงดูดใจ ถือเป็นการช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ได้รับสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลและพื้นที่ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การท่องเที่ยวที่ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยองค์ประกอบธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของทรัพยากร เป็นสำคัญ ใช้หลักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิม เพื่อให้การท่องเที่ยวอยู่อย่างยั่งยืน พัฒนาให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวเพื่อเศรษฐกิจและอนุรักษ์นิยมควบคู่กันไป การท่องเที่ยวรูปแบบนี้เปรียบเสมือนดาบสองคม ตัวแปรที่สำคัญอย่างยิ่งคือระบบบริหารจัดการสร้างให้คนในชุมชนเข้าใจเห็นภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในทิศทางเดียวกัน ให้ธรรมชาติยังคงดำรงอยู่คู่เศรษฐกิจที่ได้รับ จะก่อให้เกิดความยั่งยืน อย่งไรก็ตามรูปแบบนี้ยังคงเหมาะกับหมู่บ้านเกาะกลาง เพราะ โดยบริบทควรแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” (ประดิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่ยังคงรักษาสภาพแวดล้อมเน้นการจัดการทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ชุมชนร่วมคิด ร่วมทำ มีส่วนร่วมในการจัดการทุกเรื่อง คิดว่าการท่องเที่ยวรูปแบบเหมาะสมกับชุมชนบ้านเกาะกลางที่สุดแล้ว” (สุรเดช มีล้ำม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นั้นก็คือการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมซึ่งไม่ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเสียหายไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ หรือวัฒนธรรมในชุมชน ซึ่งในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะกลาง มีแหล่งท่องเที่ยว น่าสนใจมาก เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ยังคงมีเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นระบบนิเวศวิทยา ป่าชายเลนที่สมบูรณ์ วัฒนธรรมของชุมชน วิถีชีวิตชาวบ้าน เหมาะแก่การมาเยือนของนักท่องเที่ยว” (สมศรี ฝืดดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม หรือทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรชุมชน หรือไม่ทำลายสิ่งที่น่าสนใจที่ทำให้การท่องเที่ยวเสียหาย ในรูปแบบนี้คิดว่าเหมาะสมกับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเกาะกลาง เพราะสภาพแวดล้อมในชุมชนบ้านเกาะกลางมีสิ่งที่น่าสนใจสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ดี” (สมศรี ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่รักษาสภาพแวดล้อมให้คงอยู่สภาพเดิม ไม่สร้างความเสียหายต่อธรรมชาติและความเป็นอยู่ของชุมชน คิดว่ารูปแบบนี้เหมาะสมเพราะในชุมชนบ้านเกาะกลางยังมีสิ่งที่น่าสนใจ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มาก เหมาะแก่การท่องเที่ยวหรือศึกษา” (สำหนิ คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่รักษาความสมดุลทางธรรมชาติไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนแบบยั่งยืน สำหรับบ้านเกาะกลางจากสภาพโดยรวม มีความเหมาะสมกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะมีความเป็นธรรมชาติ สภาพพื้นที่เป็นเกาะกลางทะเล และวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ รักษาธรรมชาติไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม คิดว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ มีความเหมาะสมกับชุมชนบ้านเกาะกลางมาก เพราะเป็นพื้นที่เกาะกลางทะเล มีป่าชายเลนที่สมบูรณ์ล้อมรอบ มีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านที่เป็นแบบดั้งเดิม” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรม อย่างมีความรับผิดชอบ คือไม่ไปรบกวนหรือทำลาย หรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดความเสียหาย แต่ควรจะเป็นการท่องเที่ยวเพื่อชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ เพื่อความเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพพิชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น และเป็นการช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับคนและชุมชนในท้องถิ่นด้วย สำหรับชุมชนบ้านเกาะกลางกับการท่องเที่ยวเชิง

อนุรักษ์น่าจะสอดคล้องกันได้ดีทั้งในลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การเข้ามาท่องเที่ยว มาศึกษาธรรมชาติ โดยไม่ทำลายธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวที่ในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวได้พยายามอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้เพื่อให้คนหรือนักท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาสิ่งต่าง ๆ จากธรรมชาติ รูปแบบนี้มีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่ควรพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวให้ดีกว่าที่เป็นอยู่” (ธรรมนุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ การเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อความสำราญใจแล้ว ยังเป็นการเข้าไปศึกษาระบบนิเวศของธรรมชาติอีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ธรรมชาติให้อยู่คู่กับท้องถิ่นและลูกหลานต่อไป รูปแบบที่เหมาะสมน่าจะเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสเรียนรู้การใช้ชีวิตแบบวิถีชีวิตชาวบ้าน และศึกษาความสำคัญของธรรมชาติ” (จรัญ ดันหูน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวนำไปสู่การพัฒนาชุมชนได้เกือบทุกด้านอยู่แล้ว เช่นการพัฒนาสังคม ความเป็นอยู่และรู้ถึงคุณประโยชน์ของธรรมชาติที่มีอยู่ ทำให้รู้จักการดูแลป้องกันที่ถูกต้อง มีความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่ทำให้มีการกระจายรายได้สู่ชุมชนโดยตรง ส่วนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นั้นก็คือการท่องเที่ยวไปยังแหล่งธรรมชาติหรือวัฒนธรรมโดยไม่ทำลาย หรือรบกวนทรัพยากรนั้น ๆ สำหรับบ้านเกาะกลางถือว่าใช้รูปแบบนี้เหมาะสมที่สุด เพราะการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และความภาคภูมิใจในผลงาน และเพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวหลายอย่าง มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติมากมาย อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างบุคคลภายนอกและคนในชุมชน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รับสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลและพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึงการท่องเที่ยวไปกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติอันเป็นที่อาศัยของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบรวมถึงศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน โดยไม่ทำลายระบบ ถือว่าเป็นรูปแบบที่เหมาะสมทั้งทุนทางสังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะป่าชายเลนที่คงความอุดมสมบูรณ์” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนและเป็นการอนุรักษ์

วัฒนธรรมท้องถิ่นความเป็นอยู่ของชุมชน แหล่งท่องเที่ยวบ้านเกาะกลางเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะมีธรรมชาติที่สวยงามและวิถีชีวิตชาวบ้านแบบดั้งเดิม” (สมบูรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่คู่กัน โดยการท่องเที่ยวจะต้องไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตำบลคลองประสังข์ยังมีธรรมชาติที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีความเหมาะสมสำหรับการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของตำบล” (ประสาท กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นรูปแบบที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสคุณค่าของการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และเป็นรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดกับบ้านเกาะกลาง เพราะเป็นชุมชนใกล้ตัวเมืองแต่ยังมีธรรมชาติ เอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชุมชนสูง” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

1.2 พื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่คิดว่าพื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีดังนี้

1.2.1 พื้นที่ป่าชายเลน รอบ ๆ ชุมชนสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่หลายชนิด ทั้งในด้านการเรียนรู้ เรื่องพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ทั้งนี้ป่าชายเลนมีคุณค่าและประโยชน์ด้านการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ก่อนออกสู่ทะเล รวมถึงวิถีชีวิตชาวบ้านในการได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนที่สมบูรณ์ที่คงธรรมชาติ มีสัตว์อยู่ในป่าชายเลนหลากหลายชนิด เมื่อมีสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ย่อมบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.2 ภูเขาชนาบน้ำ ซึ่งเป็นเขาสองลูกสูงประมาณ 100 เมตร ขนาบแม่น้ำกระบี่ด้านหน้าตัวเมือง ซึ่งเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวได้ชมความงาม ถือว่าสัญลักษณ์ของจังหวัดกระบี่เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญน่าค้นหาและศึกษาเป็นอย่างมาก และมีหลักฐานยืนยันว่า เขาชนาบน้ำเคยเป็นที่พักอาศัยของผู้คนมาหลายยุคสมัยหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่ 2 ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“พื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้สำหรับชุมชนบ้านเกาะกลางก็มีหลายแห่ง อาทิ ภูเขาชนาบน้ำหรือสวนรุกขชาติเขาชนาบน้ำเพราะเป็นแหล่งโบราณคดีที่น่าท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวนั้นขึ้นอยู่กับบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบาย หรือการเข้าถึง แต่ก็ไม่ควรสบายมากเกินไป

เพราะหากมีการเพิ่มเติมสิ่งก่อสร้างมากขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางธรรมชาติอยู่เดิมให้เกิดความสูญสิ้นไปโดยคาดไม่ถึง อีกอย่างหนึ่งก็คือสภาพป่าชายเลนก็น่าจะเป็นการส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดีเช่นกัน การส่งเสริมหรือการจัดการจะต้องทำให้เกิดความแตกต่าง ในโปรแกรมการท่องเที่ยว เช่น ควรจัดให้มี มัคคุเทศก์ ที่สามารถบรรยายอธิบายรายละเอียดปลีกย่อย เกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลน สร้างกิจกรรมปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติม พร้อมทั้งมีการติดตามต้น โกงกางที่ปลูกไปแล้วด้วย” (ประคิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“พื้นที่ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ ทั้งในด้านการเรียนรู้ เรื่องพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ทั้งนี้ป่าชายเลนมีคุณค่าและประโยชน์ด้านการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ก่อนออกสู่ทะเล รวมถึงวิถีชีวิตชาวบ้านในการได้รับประโยชน์จากป่าชายเลน” (สุรเดช มีลำม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“พื้นที่ทุกส่วนของชุมชนบ้านเกาะกลางเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจทั้งหมด อยู่ที่การบริหารจัดการของคนในชุมชน หากจะพูดถึงพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้จริง ๆ นั้นคิดว่าควรจะเป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ที่คงธรรมชาติ มีสัตว์อยู่ในป่าชายเลนหลากหลายชนิด เมื่อมีสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ย่อมบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมธรรมชาติเต็มที่ ได้ทั้งระบบนิเวศวิทยา ได้เรียนรู้จากป่าชายเลน คุณค่าประโยชน์จากป่าชายเลน การดูแลและการป้องกันความเสื่อมโทรมของป่าชายเลนตามวิธีการจัดการ โดยชุมชน” (สมศรี ฝิวดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“สภาพแวดล้อมรอบ ๆ เกาะ เช่น ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำนานาชนิด ไม่ว่าจะเป็นกุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งชุมชนได้รับประโยชน์จากส่วนนี้ และอีกอย่างหนึ่งก็คือภูเขาขนานน้ำ ซึ่งตอนนี้ได้กลายเป็นสวนรุกขชาติเขาขนานน้ำไปแล้วเนื่องจากเป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ เหมาะแก่การจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญมาก ๆ” (สมัคร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าเป็นป่าชายเลนรอบ ๆ เกาะ สามารถบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อม ที่เราได้เห็น ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสมควรจะต้องรักษาไว้อย่าทำลาย” (สำหนัก ลอกริ้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“โดยรวมแล้วพื้นที่ทั้งหมดในชุมชนบ้านเกาะกลางสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดีทั้งหมด แต่ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดก็เป็นภูเขาขนานน้ำ ซึ่งเป็นเขาสูงลูกสูงประมาณ 100 เมตร ขนานแม่น้ำกระบี่ด้านหน้าตัวเมือง ถือว่าสัญลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญและมีหลักฐานยืนยันว่า เขาขนานน้ำเคยเป็นที่พักอาศัยของ

ผู้คนมาหลายยุคสมัยหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์สมัย สงครามโลกครั้งที่ 1 ที่ 2” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าควรจะเป็นพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวรู้จักและเห็นได้ชัดก็คือ ภูเขาขนานบน้ำน่าจะสามารถ ส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เพราะเห็นว่าน่าค้นหาและศึกษา สำหรับ นักท่องเที่ยวตามรูปแบบนี้โดยเฉพาะ” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“พื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางที่มีความเหมาะสมและส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ คือพื้นที่โดยรอบของชุมชน แต่การที่เราจะสามารถจัดการการท่องเที่ยวให้มี ประสิทธิภาพได้นั้น เราจะต้องมีหลักการ คือ มีการควบคุม ดูแลรักษา และจัดการด้านทรัพยากร ท่องเที่ยวให้คงสภาพเดิมที่เป็นอยู่ให้ได้มากที่สุด” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“พื้นที่ป่าชายเลนซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ น่าจะส่งเสริมการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เพราะยังมีความสวยงามและสมบูรณ์” (ธรรมบุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ในชุมชนบ้านเกาะกลาง พื้นที่ที่น่าส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ คิดว่าการท่องเที่ยวสำรวจป่าชายเลน ซึ่งชุมชนเราจะมีเส้นทางเดินสำรวจธรรมชาติอยู่แล้ว น่าจะ เป็นสิ่งดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี” (จงรักษ์ ดันหุน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะกลางมีพื้นที่ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวหลายแห่งอาทิ ภูเขาขนานน้ำ เป็นแหล่งโบราณคดีที่น่าท่องเที่ยว มีหลักฐานยืนยันว่า ภูเขาขนานน้ำเคยเป็นที่พักอาศัยของผู้คนม หลายยุคสมัยหลายชั่วอายุคน พื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่รอบ ๆชุมชน สามารถส่งเสริมการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ โดยเป็นแหล่งเรียนรู้ชีวิตธรรมชาติในป่าชายเลนได้เป็นอย่างดี มีพรรณไม้ นานาชนิด และยังเป็นแหล่งอาหารของชาวบ้านในชุมชนอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้นำไปเป็น กระบวนการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าน่าจะเป็นภูเขาขนานน้ำ และป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก ๆ และสามารถ ส่งเสริมโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

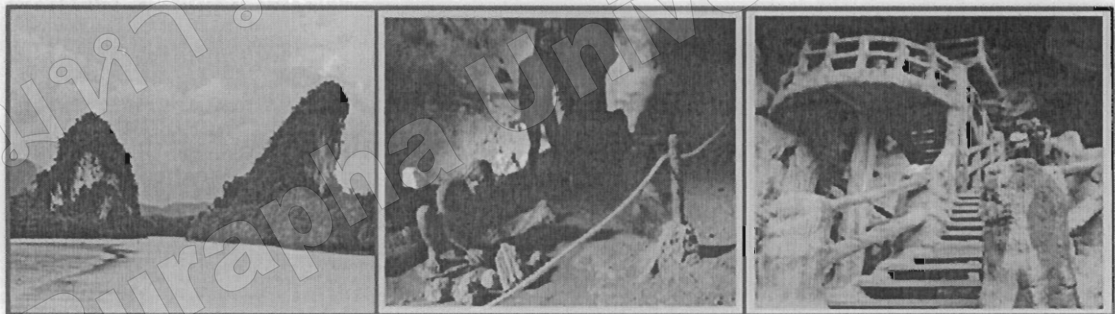
“พื้นที่ป่าโกงกางคิดว่าน่าจะเหมาะสมที่สุดสำหรับส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์” (สมบูรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ภูเขาขนานน้ำ น่าจะเป็นพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดีที่สุด เพราะเป็นการค้นพบที่น่าค้นหา คิดว่านักท่องเที่ยวก็คิดเช่นนี้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราควรจะไปส่งเสริมจัดการการท่องเที่ยวได้” (ประสาท กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าควรจะเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมที่สอดคล้องกับการเพิ่มพูนของทางธรรมชาติมีการบูรณาการร่วมกัน เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์กับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชน” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

ภาพที่ 9 พื้นที่ป่าชายเลนรอบ ๆ ชุมชนบ้านเกาะกลาง

ภาพที่ 10 ภูเขาขนานน้ำและบริเวณภายในถ้ำ

ภาพที่ 11 โบราณวัตถุที่ขุดค้นพบจากขนานน้ำ (ประเพณีไทยดอทคอม, 2553, ออนไลน์)

2.1.3 เอกลักษณะเฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลาง

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบชนบท วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน การดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการทำนาข้าว แบบโบราณ โดยใช้ควายไถนา ถึงเวลาเก็บเกี่ยวก็ใช้เกะเป็นเครื่องมือในการเกี่ยวข้าว ซึ่งมีการลงแขกเกี่ยวข้าว การแข่งขันเก็บเกี่ยวข้าว รวมไปถึงวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนา แบบมุสลิม ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ฝังรากลึกในจิตใจของคนในชุมชน เช่น พิธีเข้าสู่นัดหมู การแต่งกายแบบมุสลิม การถือศีลอด การละเล่นป็นจักสีลัดติ กาหยง ร่องเง็ง เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีอิทธาศัยดี มีความเป็นมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคีกัน สิ่งเหล่านี้ เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลาง ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“ในตำบลคลองประสังข์นี้ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนบ้านเกาะกลาง หรือชุมชนใด เราจะอยู่กับแบบครอบครัว เครือญาติ แบบพี่น้องกันตั้งแต่ปู่ย่าตายาย มีการใช้ชีวิตที่ถ้อยทีถ้อยอาศัย มีวัฒนธรรม ประเพณี มีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ยกตัวอย่าง การทำนาของชาวบ้าน เวลาเก็บข้าวเหนียวยังมีการช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าวอยู่นะ จากปัจจุบันพื้นที่การทำเกษตรกรรม เช่น นาข้าว ในจังหวัดกระบี่หายากมาก โดยส่วนใหญ่แล้วจะทำสวนยาง สวนปาล์มกันหมด แต่ในชุมชนนี้ ซึ่งอยู่บนเกาะกลางทะเล แท้ ๆ ยังมีการทำนาอยู่ประมาณ 800 ไร่ และมีการช่วยกันลงแขกเกี่ยวข้าวกันอยู่ ถือว่ายังเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่นนี้ ส่วนพันธุ์ข้าวที่ปลูกจะเป็นข้าวสังข์หยดคุณภาพดีมาก ๆ มีคุณค่าทางอาหารดี มาก ที่สำคัญอร่อยมาก ๆ ทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์ ได้ถือโอกาสนี้ร่วมกับเกษตรจังหวัดกระบี่จัดโครงการเก็บเกี่ยวข้าว โดยมีการแข่งขันเกี่ยวข้าว เพื่อให้ชาวบ้านได้มีกิจกรรมเพื่อเพิ่มความสามัคคี เป็นที่สนุกสนานกันทุก ๆ ปี และประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปหรือนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมโดยตลอด ถือว่าประสบความสำเร็จในระดับดี อย่างน้อย ๆ ได้ให้คนรุ่นหลัง ได้มีโอกาสได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติ ที่สำคัญยังได้สืบสานวัฒนธรรมประเพณีของคนสมัยก่อนได้” (ประดิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“วิถีชีวิตการทำนาข้าวในชุมชนบ้านเกาะกลาง ซึ่งทำบนเกาะกลางทะเล เป็นอะไรที่สวยยอด แดมยังมีขั้นตอนการทำนาแบบโบราณ โดยใช้ควายไถนา ถึงเวลาเก็บเกี่ยวก็ใช้เกะเป็นเครื่องมือในการเกี่ยวข้าว หาดูยากมาก ๆ นี่แหละเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของที่นี่” (สุรเดช มีถ่าม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนนี้ คือ พื้นที่ชุมชนในส่วนที่คงความอุดมสมบูรณ์ การใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเป็นกันเอง การดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมด้านศาสนา มีการทำนา การช่วยเหลือกันในชุมชน” (สมศรี ผิวดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่า คนนี้แหละที่ถือว่า เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เพราะคนในชุมชนเรามีอัธยาศัยดี มีความเป็นมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคีกัน ชุมชนเข้มแข็ง” (สมักร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าเป็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนา เช่น พิธีเข้าสู่น้ำหมู การแต่งกายแบบมุสลิม การถือศีลอด การละเล่นป็นจักสีลัต” (สำหณี คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การมีวิถีแบบชนบท ที่ยังมีวิถีการดำเนินชีวิตในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน แต่ไม่ถึงกับการตัดขาดจากโลกภายนอก มีวัฒนธรรมและประเพณีแบบฉบับของมุสลิม ถือว่า น่าสนใจ” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่า วิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชน ที่เป็นแบบดั้งเดิม มีการดำเนินชีวิตแบบคนสมัยก่อน การใช้ชีวิตแบบเรียบง่ายไม่หวือหวา มีความรักความสามัคคีกัน น่าจะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นได้” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลางที่น่าสนใจ คือความมีเสน่ห์ของชุมชน ถึงแม้จะเป็นชุมชนที่อยู่ใกล้ตัวเมือง แต่ก็ยังมีวิถีชีวิตแบบชนบท ประกอบกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเป็นมิตรของชาวบ้านแห่งนี้ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาอยู่บ่อยครั้ง” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“น่าจะเป็นวิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบชนบท มีวัฒนธรรมทางศาสนาที่เคร่งครัด คนมีความสามัคคี มีอัธยาศัยดี การเกิดอาชญากรรมมีน้อยมาก” (ธรรมบุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนนี้ คือ การดำเนินชีวิตตามวัฒนธรรมด้านศาสนาอิสลาม ที่จริงจัง มีความเคร่งครัด ชาวบ้านมีความพร้อมเพรียงกันดี” (จงรักษ์ ต้นหุน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ภาษาถิ่น เครื่องมือเครื่องใช้แบบสมัยโบราณ ทำให้เห็นการเชื่อมโยงในการดำรงชีวิตให้มีการอยู่รอดของคนในชุมชนสมัยก่อน” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“วัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนา พิธีกรรม เช่น การเยี่ยมเยือน การเกิด การตาย วันฮารีรายอ การปฏิบัติการละหมาด การเป็นอยู่แบบพี่น้อง” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าเป็นประเพณีทางศาสนา ศิลปะพื้นบ้าน การละเล่นต่าง ๆ รวมถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน” (นายสมบุรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“น่าจะเป็นวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของชุมชน สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น การแสดงลิเกฮูลู กาหยง ร่องเง็ง เป็นต้น” (ประสาธ กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คือความมีเสน่ห์ของชุมชน วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบชนบท มีวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนา พิธีกรรมทางศาสนาที่ดั้งเดิมที่ยังคงฝังรากลึกในจิตใจของคนในชุมชน” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

2.2 ด้านการจัดการ

2.2.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนบ้านเกาะกลาง เนื่องจากยังเป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์มีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชนได้ร่วมกันดูแลรักษาและอนุรักษ์ไว้ มีการทดแทนโดยการปลูกป่าชายเลน โดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้ซึ่งเป็นความภูมิใจหนึ่งของชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะกลาง รวมทั้งการดูแลรักษาความสะอาด เช่น การเก็บขยะ กำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ในพื้นที่ของชุมชน ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“คิดว่าการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการรักษาสภาพแวดล้อมอย่าให้มีการทำลายต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย โดยประชาชนทั้งหมด ทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา โดยเริ่มต้นที่ตนเองและท้องถิ่นของตน อย่างท้องถิ่นเราก็จะมีการปลูกป่าชายเลนกันเป็นประจำ ช่วยกันดูแล เพราะนั่นหมายถึงปากท้องของชุมชนส่วนหนึ่ง เพราะเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญเช่นกัน” (ประดิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“การอนุรักษ์ป่าชายเลน จัดกิจกรรมให้เยาวชนปลูกกล้าไม้ชายเลน และร่วมกันเก็บขยะในชุมชน” (สุระเดช มีล้ำม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในชุมชนก็จะมี การปลูกป่าชายเลนที่รกร้างหรือเสื่อมโทรมจากการตัดถนน หรือการทำนาถุ้ง เราจะมีการทดแทนโดยการปลูกป่าชายเลน โดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้” (สมศรี ผิวดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การอนุรักษ์ป่าชายเลนในชุมชน เพราะว่าชุมชนท้องถิ่นตามแนวชายฝั่ง ส่วนวิถีชีวิตที่พึ่งพาและผูกพันกับทรัพยากรป่าชายเลนอยู่แล้วดังนั้นเราจึงต้องร่วมมือกันฟื้นฟูป่าชายเลน” (สมักร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลนให้มีความอุดมสมบูรณ์ดั้งเดิมพร้อมกับการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปูและกุ้ง” (สำหนิ คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ที่เห็นชัดเจนก็มีทั้งการช่วยกันเก็บขยะ การปลูกป่า ก็มีทั้งป่าบกและป่าชายเลน แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นป่าชายเลน ที่เราณรงค์ให้ปลูกป่าก็เพราะเดี๋ยวนี้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำการเกษตรเป็นต้น” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์การจัดการปลูกป่าชายเลน ปล่อยปู การจัดการขยะพร้อมทั้งคัดแยกขยะ ‘ไม่ทิ้งลงทะเล’” (พรพิศ มีมะเม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ปลูกจิตสำนึกให้คนในพื้นที่มีความรู้สึกรหวงแหน ปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งป่าชายเลน ป่าโกงกาง ต้นไม้ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ ร่วมกันปลูกป่าชายเลนเพื่อป้องกันการกัดเซาะของคลื่น” (อรุณรัตน์ คำกุก, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เยาวชน ร่วมกันปลูกป่าชายเลน หรือการมีส่วนร่วมในการเก็บขยะในชุมชน” (ธรรมบุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการรณรงค์และปลูกฝังชาวบ้าน ทั้งครู ผู้ปกครองและเด็กนักเรียนให้เกิดจิตสำนึกและให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน” (จงรักษ์ ต้นหุน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการปลูกป่าชายเลนในชุมชน โดยตลอด ในสภาวะปัจจุบันปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรการขยายพื้นที่ทำกินการใช้พื้นที่ป่าชายเลนสำหรับการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการเข้าครอบครองในรูปแบบต่าง ๆ ถือว่ายังเป็นปัจจัยหลักในการทำลายป่าชายเลนของเรา ประกอบกับการเกิดเหตุการณ์สึนามิที่ผ่านมา ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุให้พื้นที่ป่าชายเลนและความอุดมสมบูรณ์ของป่าชายเลนลดลงดังนั้นเราจึงเราจะต้องช่วยกันรักษาป่าชายเลนที่เหลืออันน้อยนิดนี้เอาไว้ให้ลูกหลานในอนาคต และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะฟื้นฟูป่าชายเลนเพื่อให้ความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและรักษาลิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างให้คนในชุมชนรู้สึกหวงแหนธรรมชาติ” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การรณรงค์การไม่ทิ้งขยะในชุมชนและไม่ทิ้งลงทะเล มีการจัดการขยะมูลฝอย เช่น

การร่วมมือกันเก็บขยะและทำความสะอาด ในวัน Big Cleaning Day” (สมบูรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งมีการปลูกป่า เพื่อป้องกันการกัดเซาะและการพังทลายของชายฝั่งและบรรเทาภัยพิบัติจากพายุ” (ประสาธ กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมปลูกป่าชายเลน พร้อมกับการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปูและกุ้ง” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

ภาพที่ 12 การปลูกป่าชายเลนเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติ

ภาพที่ 13 การมีส่วนร่วมในการเก็บขยะในชุมชน

2.3 ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

2.3.1 กิจกรรมที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเกาะกลาง

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า กิจกรรมนั่งเรือชมป่าชายเลนของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะได้รับความเพลิดเพลิน และได้ความรู้จากการชมความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชายเลน และสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลนซึ่งบางชนิดที่หายากและไม่มีในป่าธรรมชาติทั่ว ๆ ไป นอกจากนี้ยังได้เห็นการถือฤกษ์ของธรรมชาติของป่าชายเลน เพราะป่าชายเลนนั้นเป็นส่วนที่สำคัญของระบบนิเวศที่จะทำให้ทะเลอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามเส้นทางภายในหมู่บ้านเกาะกลาง ดำบลคลองประมงเพื่อชมทัศนียภาพ และศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“พื้นที่ในชุมชนเรามีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์การได้นั่งเรือไปสัมผัสธรรมชาติอันงดงามของป่าชายเลนนั้น คุ่มสุด ๆ จากการที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมาบ้านเกาะกลาง โดยเรือโดยสารหรือเรือหัวโทงมา เพื่อศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชายเลน และสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลน นับเป็นความภูมิใจของชาวบ้านเกาะกลางเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งเรามีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติระยะทาง 500 เมตร ให้สัมผัสระบบนิเวศอย่างใกล้ชิด โดยสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่” (ประดิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“กิจกรรมที่นิยมส่วนใหญ่ก็จะเป็นการนั่งเรือชมป่าโกงกางหรือป่าชายเลนรอบ ๆ ชุมชนการได้ไปเรียนรู้ระบบนิเวศที่สมบูรณ์” (สุระเดช มีล้ำม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมที่สร้างความประทับใจของนักท่องเที่ยว จากที่สังเกตเห็น ก็น่าจะเป็นการไปเที่ยวป่าชายเลนนะ นั่งเรือชม หรือจะเดินตามเส้นทางการศึกษาธรรมชาติในชุมชนก็ได้” (สมศรี ผิวดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“บ้านเกาะกลาง มีอะไรที่ให้ศึกษาเยอะมาก มีเสน่ห์ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้าน กิจกรรมที่น่าสนใจก็จะมีการปั่นจักรยานเพื่อศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน” (สมคร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าการร่วมกันดำนา หรือเกี่ยวข้าว เพื่อสืบสานวัฒนธรรมและอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม นับว่าน่าจะเป็นกิจกรรมที่ดี” (สำหนิ คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“โดยส่วนตัว ผมว่าการที่เรามีป่าชายเลน และระบบนิเวศที่สมบูรณ์ หากไปเที่ยวชมมันจะเป็นส่วนหนึ่งแห่งการเรียนรู้ใหม่ ๆ และได้รับการเพลิดเพลินไปด้วย” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การปั่นจักรยานตามเส้นทางสองข้างถนนซึ่งเชื่อมต่อกัน กว้าง แค่ 3 เมตร ไม่มีรถยนต์มาทำให้เสียบรรยากาศ การปั่นจักรยาน กินลมชมวิวกับธรรมชาติล้วน ๆ ชมความเป็นอยู่ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนที่นี่ เป็นกิจกรรมที่สนุกมาก” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ในส่วนของกิจกรรมเรามีหลายอย่าง เช่นการนั่งเรือเพื่อศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน การร่วมกันปลูกป่า การชมตลาดนัดผู้สูงอายุ การร่วมกันลงแขกเกี่ยวข้าว การปั่นจักรยานเพื่อชมทัศนียภาพในพื้นที่ตำบลคลองประสงค์ เป็นต้น” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การปั่นรถจักรยานเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมให้ที่นักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานชมทัศนียภาพได้ทั่วชุมชน สามารถแวะพักที่ไหนก็ได้” (ธรรมบุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมการเที่ยวศึกษาป่าชายเลน ดูพันธุ์สัตว์ พรรณพืชนับว่าสำหรับชุมชนนี้มีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวชมบ่อยมาก ทั้งคนไทยและต่างประเทศ” (จงรักษ์ ตันหูน, สัมภาษณ์,

4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมการล่องเรือ ชมทิวทัศน์ด้วยทัศนียภาพที่สวยงาม ทัศนียภาพของป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมการศึกษากระบวนการผลิตเรือหัวโทงจำลอง ซึ่งเป็นสินค้าโอท็อปประจำตำบล” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“กิจกรรมมีเยอะมาก ๆ แต่ที่เห็นว่ามีนักท่องเที่ยวนิยมที่สุด และสร้างความประทับใจก็คงเป็นการนั่งเรือชมทัศนียภาพรอบ ๆ เกาะ และศึกษาระบบนิเวศของป่าชายเลน” (สมบุญ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คิดว่าที่สร้างความประทับใจ และเป็นที่สุดถึงกันมาก ก็จะเป็นกิจกรรมการล่องเรือไปชมความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าโกงกาง ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์หลายชนิด” (ประสาท กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ตอนนี้ชุมชนเรามี กิจกรรมการปั่นจักรยานเพื่อชมทัศนียภาพ ชมทิวทัศน์ ชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อได้จากกลุ่มชาวบ้าน” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

ภาพที่ 14 กิจกรรมการนั่งเรือชมป่าชายเลน

ภาพที่ 15 พรรณพืชและพันธุ์สัตว์ป่าชายเลน

ภาพที่ 16 กิจกรรมการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

1. ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ก็จะเป็นการสร้างงาน กระจายรายได้ ให้กับคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น มีความรู้ทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านมีโอกาสดекเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบันได้ เกิดความรักความสามัคคี หรือการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดีต่อไปอย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการ โดยชุมชนเอง เพิ่มการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดจิตสำนึกรักพื้นที่ชุมชนของตัวเอง ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“เป็นที่ทราบดีกันนะครับว่า การท่องเที่ยวถูกใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาชุมชนให้ได้รับความเจริญขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างงาน หรือสร้างรายได้ เมื่อเป็นที่รู้จักของคนมากขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกก็จะตามมา ชาวบ้านมีโอกาสดекเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบันได้ เกิดความรักความสามัคคี หรือการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดีต่อไปอย่างยั่งยืน และจะต้องเฝ้าระวังรักษามรดกวัฒนธรรมประเพณี เอกลักษณ์ที่มีอยู่เดิมให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด” (ประคิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“ชาวบ้านมีงานทำเพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตของชาวบ้านดีกว่าเดิมได้ ผลตอบแทนที่เป็นธรรม” (สุรเดช มีล้ำม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ได้มีการเรียนรู้และปรับปรุงในเรื่องการประกอบอาชีพท่องเที่ยว เช่น มารยาท การต้อนรับ การพูดหรือทุกอย่างที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และที่สำคัญ มีการบริหารจัดการในชุมชนเองรวมไปถึงการเกิดจิตสำนึกรักพื้นที่ชุมชนของตัวเอง และยังมีคุณภาพชีวิตที่ดี” (สมศรี ผิวดี,

สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชุมชนมีรายได้ ชาวบ้านได้ความรู้ด้านภาษาจากนักท่องเที่ยว ได้ประสบการณ์ที่ใหม่ ๆ มีความกล้าแสดงออก” (สมักร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“มีการกระจายรายได้สู่ชุมชน ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” (สำหนิ คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ประการแรกเลย เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น มีการซื้อขายเพิ่มมากขึ้น เช่น สินค้าจากกลุ่มอาชีพ หรือผู้ประกอบการร้านค้า หรือร้านอาหารต่าง ๆ อีกทั้งชาวบ้านยังมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวเยอะสิ่งอำนวยความสะดวกก็เยอะตามมา ทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชุมชนมีรายได้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรือรับจ้างข้ามฟาก มอเตอร์ไซค์รับจ้าง สินค้าโอท็อป สินค้าที่ระลึกต่าง ๆ ร้านค้า ร้านอาหาร ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชาวบ้านในชุมชนมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนบ้านเกาะกลางดีขึ้นตามลำดับ ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านดีขึ้นสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตัวของชาวบ้านในชุมชนเอง” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การมีรายได้ มีงานทำของคนในชุมชน มีการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” (ธรรมบุญ แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“เราดูได้จากการที่มีหน่วยงานอื่น เข้ามาสนับสนุนงบประมาณการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ” (จงรักษ์ ต้นหุน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“การมีรายได้จากการบริการ อาทิ เรือโดยสาร มอเตอร์ไซค์รับจ้าง มัคคุเทศก์ การค้าขาย หรือโฮมสเตย์ มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดการพัฒนา ร่วมกัน สร้างเป็นเครือข่ายภาคีเพื่อการท่องเที่ยว” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ มีความรักความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ประโยชน์ทางเศรษฐกิจก็จะเป็น การเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน หรือการสร้างงาน ส่วนในทางสังคม ก็จะเป็น การมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และการได้เรียนรู้แลกเปลี่ยน วัฒนธรรมของคนภายในและภายนอก” (สมบุรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชุมชนบ้านเกาะกลางได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้อย่างมาก ไม่ว่าจะ

เป็นผู้ประกอบการเรือหางยาว บรรดาพ่อค้า แม่ค้าในชุมชน โสมสเตย์ ซึ่งได้รับกันทุกด้าน อีกทั้งยังได้แลกเปลี่ยนความรู้จากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในชุมชนด้วย” (ประสาธ กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ได้รับประโยชน์ทั้งหมด เป็นการกระจายรายได้เข้าสู่ชุมชน เกิดการกระตุ้นให้มีการจัดการทุกภาคส่วน” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง

ผลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดงบประมาณเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องการท่องเที่ยวให้ชัดเจนและจะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย ดังข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

“อยากให้คนในตำบลเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวช่วยกันรณรงค์ให้ชาวบ้านรู้จักดูแลปกป้องธรรมชาติที่มีอย่างจำกัด ให้สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมให้มากที่สุด อยากรู้ก็มาต้องพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย ผู้นำต้องเข้มแข็ง ผู้นำอ่อนแอ ชุมชนก็อ่อนแอ” (ประดิษฐ์ จันทร์ทอง, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2553)

“การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะยั่งยืนอยู่ได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับยึดหลัก ให้ชุมชนรู้จักตัวเอง รู้จักรักในสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม” (สุรเดช มีล้ำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้เน้นเรื่องการพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมของชุมชน การให้ความรู้กับคนในการรักษาธรรมชาติให้คงอยู่เดิม หยุคการทำลาย” (สมศรี ผิวดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากกว่านี้” (สมัคร ใจดี, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ประชาชนและธรรมชาติต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข” (สำหนิ คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้มีงบประมาณลงมาในพื้นที่ให้มากขึ้น การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องมีงบประมาณในการบริหารจัดการและการบูรณะแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก ดังนั้น การพัฒนาต่าง ๆ ควรคำนึงถึงหลักความคุ้มค่าด้วย” (ไพศาล ชัยชนะสงคราม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเกิดขึ้นเสียที อยากให้ทุกหน่วยงานใส่ใจและจริงจังในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น” (พรพิศ มีมะแม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ชุมชนบ้านเกาะกลางยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือหน่วยงานราชการในพื้นที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างเต็มที่ อาจจะเป็นในเรื่องข้อจำกัดของงบประมาณ บุคลากรไม่เพียงพอ และหน่วยงานอื่นที่เคยเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขาดการติดตามและประเมินผล สิ่งเหล่านี้ยังเป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะชาวบ้านในพื้นที่ช่วยควบคุมดูแลรักษา และจัดการทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวให้มีลักษณะเหมือนเดิม คือคงความอุดมสมบูรณ์ให้มากที่สุด” (อรุณรัตน์ คำกุล, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“หากมีการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจังแล้ว สิ่งที่ยกให้คำนึงถึงคือต้องไม่เป็นการเข้าไปทำลายธรรมชาติ และต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าของการที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย” (ชรรมณู แสงประทุม, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ตำบลคลองประสงค์มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว เพราะมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์เพียบพร้อม แต่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาดำเนินการในเรื่องของการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว” (จรงค์ ดันหุน, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“จริงๆ เรามีความตั้งใจอยากให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มานานแล้ว แต่ยังขาดงบประมาณ ดังนั้นท้องถิ่นเองควรให้ความสำคัญในเรื่องงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้วย” (เกียรติ ช่วยการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และภาคเอกชนทำให้ชุมชนบ้านเกาะกลางเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น” (บุญมา คลองรั้ว, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“ควรให้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักอนุรักษ์ไว้อย่างจริงจังและยั่งยืน” (สมบูรณ์ หมั่นคำ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“อยากให้มีงบประมาณสนับสนุนเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะยังมีหลายสิ่งที่จะต้องพัฒนาและปรับปรุง” (ประสาท กอบการ, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

“คนที่ป็นผู้นำทั้งหมด และส่วนราชการควรช่วยเหลือกันด้วยความจริงใจ ต้องมีการวางแผนร่วมกันทั้งตำบลเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง” (สุพรรณิ บุตรหง้า, สัมภาษณ์, 4 พฤศจิกายน 2553)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง เพื่อศึกษาประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง เนื่องจากในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) จึงได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวนทั้งสิ้น 15 คน สรุปผลได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง 30 - 49 ปี ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาอายุระหว่าง 60 ปี ขึ้นไป อายุเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเท่ากับ 47 ปี สำหรับตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูลสำคัญนั้น เป็นกลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ และตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มองค์กร

ส่วนที่ 2 ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. ด้านพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกันว่าเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยองค์ประกอบธรรมชาติเป็นสำคัญ สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิม รักษาสภาพแวดล้อม รักษาความเป็นเอกลักษณ์ รักษาวัฒนธรรม รักษาวิถีชีวิตชุมชน รู้จักการดูแลและป้องกัน รู้สึกหวงแหนธรรมชาติ ทั้งในส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่าเหมาะสมสำหรับชุมชนบ้านเกาะกลาง เพราะการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การวางแผน

การลงมือปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และความภาคภูมิใจในผลงาน ไม่ว่าจะเป็ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้นในชุมชน การมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์มีสภาพแวดล้อมและสิ่งดึงดูดใจ ถือเป็นการช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ได้รับสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลและพื้นที่ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ส่วนพื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีดังนี้

1. พื้นที่ป่าชายเลน รอบ ๆ ชุมชนสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่หลายชนิด ทั้งในด้านการเรียนรู้ เรื่องพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ทั้งนี้ป่าชายเลนมีคุณค่าและประโยชน์ด้านการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ก่อนออกสู่ทะเล รวมถึงวิถีชีวิตชาวบ้านในการได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนที่สมบูรณ์ที่คงธรรมชาติ มีสัตว์อยู่ในป่าชายเลนหลากหลายชนิด เมื่อมีสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ย่อมบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ภูเขาขนาบน้ำ ซึ่งเป็นเขาสูงลูกสูงประมาณ 100 เมตร ขนาบแม่น้ำกระบี่ด้านหน้าตัวเมือง ซึ่งเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวได้ชมความงาม ถือว่าสัญลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญน่าค้นหาและศึกษาเป็นอย่างมาก และมีหลักฐานยืนยันว่า เขาขนาบน้ำเคยเป็นที่พักอาศัยของผู้คนมาหลายยุคสมัยหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์สมัยสงคราม โลกครั้งที่ 1 ที่ 2

เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลาง โดยส่วนใหญ่เห็นว่าความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบชนบทวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน การดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการทำนาข้าว แบบโบราณ โดยใช้ควายไถนา ถึงเวลาเก็บเกี่ยวก็ใช้เกะเป็นเครื่องมือในการเกี่ยวข้าว ซึ่งมีการลงแขกเกี่ยวข้าว การแข่งขันเก็บเกี่ยวข้าว รวมไปถึงวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาแบบมุสลิม ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ดั้งเดิมที่ยังคงฝังรากลึกในจิตใจของคนในชุมชน เช่น พิธีเข้าสุนัตหุ่ม การแต่งกายแบบมุสลิม การถือศีลอด การละเล่นป็นจักสีลัตติ กาหยง ร่องเง็ง เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีอัธยาศัยดี มีความเป็นมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรักสามัคคีกัน

2. ด้านการจัดการ

ผลการศึกษาพบว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ถือเป็สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนบ้านเกาะกลาง เนื่องจากยังเป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์มีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชนได้

ร่วมกันดูแลรักษาและอนุรักษ์ไว้ มีการทดแทนโดยการปลูกป่าชายเลน โดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้ซึ่งเป็นความภูมิใจหนึ่งของชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะกลาง รวมทั้งการดูแลรักษาความสะอาด เช่น การเก็บขยะ กำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ ในพื้นที่ของชุมชน

3. ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมนั่งเรือชมป่าชายเลนของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะได้รับความเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการชมความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชายเลน และสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลนซึ่งบางชนิดที่หายากและไม่มีในป่าธรรมชาติทั่วไป นอกจากนั้นยังได้เห็นการถือฤกษ์ของธรรมชาติของป่าชายเลน เพราะป่าชายเลนนั้นเป็นส่วนที่สำคัญของระบบนิเวศที่จะทำให้ทะเลอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามเส้นทางภายในหมู่บ้านเกาะกลางตำบลคลองประสะกัเพื่อชมทัศนียภาพและศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ

ผลการศึกษาพบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง คือมีการสร้างงาน กระจายรายได้ ให้กับคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น มีความรู้ทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น ชาวบ้านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสภาวะการณ์ปัจจุบันได้ เกิดความรักความสามัคคีหรือการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดีต่อไปอย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง เพิ่มการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดจิตสำนึกรักพื้นที่ชุมชนของตัวเอง

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ควรมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดงบประมาณเข้ามาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องการท่องเที่ยวให้ชัดเจนและจะต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อดูแลรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงอยู่ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประสะกั อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่” ผู้วิจัยสามารถอภิปรายหัวข้อสำคัญดังนี้

ด้านพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สอดคล้องกันว่าเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ ต้องพึงพาอาศัยปัจจัยองค์ประกอบธรรมชาติ เป็นสำคัญ สร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิม รักษาสภาพแวดล้อม รักษาความเป็นเอกลักษณ์ รักษาวัฒนธรรม รักษาวิถีชีวิตชุมชน รู้จักการดูแลและป้องกัน รู้สึกหวงแหนธรรมชาติ ทั้งใน ส่วนของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นว่าเหมาะสมสำหรับชุมชน บ้านเกาะกลาง เพราะการท่องเที่ยวรูปแบบนี้ชาวบ้านมีส่วนร่วมตั้งแต่การคิด การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การร่วมรับผลประโยชน์และความภาคภูมิใจในผลงาน ไม่ว่าจะเป็ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติหรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในชุมชน การมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ มีสภาพแวดล้อมและสิ่งดึงดูดใจ ถือเป็นการช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับคนในชุมชน อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ได้รับสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลและพื้นที่ซึ่งนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน สอดคล้องกับ (ฐิติทธิ ชูชาติ และคณะ, 2538) ซึ่งเป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง ไปยังแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาตินั้น ในประเด็น เดียวกัน (สุภาวดี มีสิทธิ์, 2545) ให้ความหมายคล้ายคลึงกันว่า เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อ ประโยชน์ต่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ ชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม Raff Buckley แห่ง International Centre of Ecotourism Research of Griffith University ประเทศออสเตรเลีย (อุไรวรรณ ทองกาย, 2545) นิยามว่า เป็นการท่องเที่ยวที่จัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษา เรียนรู้ด้านวัฒนธรรมและ/ หรือสิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และสร้างความพึงพอใจ ต่อนักท่องเที่ยว ส่วนบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า เป็นการ ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมี ส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่าย ร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน และ ฐิติทธิ ชูชาติ และคณะ (2538) ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึงการเที่ยวชมธรรมชาติหรือการเที่ยวเพื่อการศึกษาความเป็นมาของธรรมชาติ โดยใช้ ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังไม่ได้มีการพัฒนาใด ๆ หรือเป็นธรรมชาติแท้ ๆ ซึ่งรวมไปถึงวิวทิวทัศน์ ภูมิประเทศ น้ำ พืช และสัตว์ป่าจากความหมายดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการเรียนรู้ และเพลิดเพลินกับทัศนียภาพของพืชพรรณและสัตว์ป่า รวมถึงวัฒนธรรมของคน ในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ในชุมชนบ้านเกาะกลางที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีดังนี้

1. พื้นที่ป่าชายเลน รอบ ๆ ชุมชนสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ เนื่องจากเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์น้ำอาศัยอยู่หลายชนิด ทั้งในด้านการเรียนรู้ เรื่องพันธุ์ไม้ป่าชายเลน ทั้งนี้ป่าชายเลนมีคุณค่าและประโยชน์ด้านการอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ก่อนออกสู่ทะเล รวมถึงวิถีชีวิตชาวบ้านในการได้รับประโยชน์จากป่าชายเลนที่สมบูรณ์ที่คงธรรมชาติ มีสัตว์อยู่ในป่าชายเลนหลากหลายชนิด เมื่อมีสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ย่อมบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ภูเขาหน้าน้ำ ซึ่งเป็นเขาสองลูกสูงประมาณ 100 เมตร ขนาบแม่น้ำกระบี่ด้านหน้าตัวเมือง ซึ่งเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวได้ชมความงาม ถือว่าสัญลักษณ์ของจังหวัดกระบี่ เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญน่าค้นหาและศึกษาเป็นอย่างมาก และมีหลักฐานยืนยันว่า เขาหน้าน้ำเคยเป็นที่พักอาศัยของผู้คนมาหลายยุคสมัยหลายชั่วอายุคน ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มาจนถึงยุคประวัติศาสตร์สมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ที่ 2 สอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมนิเวศวิทยาบ้านป่าเมียง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านพื้นที่ ว่าเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity of Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - System) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

จากการศึกษาพบว่า เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลาง ส่วนใหญ่เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของชาวบ้านแบบชนบทวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในชุมชน การดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการทำนาข้าว แบบโบราณ โดยใช้ควายไถนา ถึงเวลาเก็บเกี่ยวก็ใช้แกะเป็นเครื่องมือในการเกี่ยวข้าว ซึ่งมีการลงแขกเกี่ยวข้าว การแข่งขันเก็บเกี่ยวข้าว รวมไปถึงวัฒนธรรมและประเพณีทางศาสนาแบบมุสลิม ซึ่งเป็นพิธีกรรมทางศาสนาที่ดั้งเดิมที่ยังคงฝังรากลึกในจิตใจของคนในชุมชน เช่น พิธีเข้าสู่น้ำหน่ำ การแต่งกายแบบมุสลิม การถือศีลอด การละเล่นป็นจักสีลิตี กาหยง ร่องเง็ง เป็นต้น อีกทั้งชาวบ้านในชุมชนมีอัธยาศัยดี มีความเป็นมิตรไมตรี มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกัน

และกัน มีความรักสามัคคีกัน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมวิจัยชาวบ้านป่าเมี่ยง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านพื้นที่ ว่าเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity of Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco - System) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น ดังนั้นองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ

ด้านการจัดการ จากการศึกษาพบว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนบ้านเกาะกลาง เนื่องจากยังเป็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์มีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยชุมชนได้ร่วมกันดูแลรักษาและอนุรักษ์ไว้ มีการทดแทนโดยการปลูกป่าชายเลนโดยให้มีอัตราการผลิตเท่ากับอัตราการใช้ซึ่งเป็นความภูมิใจหนึ่งของชาวบ้านชุมชนบ้านเกาะกลาง รองลงมาคือการดูแลรักษาความสะอาด เช่น การเก็บขยะ กำจัดสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมวิจัยชาวบ้านป่าเมี่ยง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านการจัดการ ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (No or Low Impact) มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตจึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

ด้านกิจกรรมและกระบวนการ จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมนั่งเรือชมป่าชายเลนของนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติเป็นกิจกรรมที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะได้รับความเพลิดเพลินและได้ความรู้จากการชมความหลากหลายของพรรณพืชในป่าชายเลน และสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลนซึ่งบางชนิดที่หายากและไม่มีในป่าธรรมชาติทั่วไป นอกจากนี้ยังได้เห็นการเกื้อกูลของธรรมชาติของป่าชายเลน เพราะป่าชายเลนนั้นเป็นส่วนที่สำคัญของระบบนิเวศที่จะทำให้ทะเลอุดมสมบูรณ์ อีกทั้งยังมีการปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามเส้นทางภายในหมู่บ้านเกาะกลางตำบลคลองประมงเพื่อชมทัศนียภาพและศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน สอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมวิจัยชาวบ้านป่าเมี่ยง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่เชื่อมต่อกับกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษากับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนัก

และปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education - Based Tourism)

ด้านประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ จากการศึกษาพบว่า มีการสร้างงาน กระจายรายได้ ให้กับคนในชุมชน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้น เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น มีความรู้ทางด้านภาษาเพิ่มขึ้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น ชาวบ้านมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลภายนอกได้อย่างอิสระ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ เกิดความรัก ความสามัคคีหรือการร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดีต่อไปอย่างยั่งยืน มีการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง เพิ่มการมีส่วนร่วมในชุมชน เกิดจิตสำนึกรักพื้นที่ชุมชนของตนเอง สอดคล้องกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (ทีมวิจัยชาวบ้านป่าเมียง, 2553) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านองค์กรหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น (Involvement of Local Community or People Participant) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้ หมายรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วยและในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation - Based Tourism) และสอดคล้องกับ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) กล่าวถึงผลดีที่มาจากการท่องเที่ยวต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนว่าชุมชน มีอยู่ 2 ทาง คือ ผลทางเศรษฐกิจ และผลทางสังคม สำหรับผลทางเศรษฐกิจนั้นทำให้ชุมชนเกิดการสร้างงาน เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการท่องเที่ยว เกิดระบบตลาดเมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือเครื่องใช้และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การบริการท่องเที่ยว เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อป้อนระบบตลาด มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ที่เกิดจากการท่องเที่ยวนอกเหนือจากรายได้เดิม ครอบครัวชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นอกจากนั้นแล้ว ผลทางสังคมก็มีมากมายหลายตัวอย่าง เช่น เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม จะมีสัญญาทางสังคมเกิดขึ้นอันเนื่องจากการตกลงในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน (Social Contact) มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น (Formal Social Contact) สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง เนื่องจากการมีระบบการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชนจะถูกระตุ้นให้สนใจพัฒนาการศึกษาของตัวเอง และ

บริการทั้งทางการศึกษาในรูปแบบและนอกรูปแบบ (Formal and Informal Education) ในด้านบริการ เทคนิค และอื่น ๆ จะเกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความปลอดภัยจากโรคภัย สืบเนื่องจากการบริโภค การบริการทางสังคมอื่น ๆ เช่น ความปลอดภัยและการมีระเบียบ อิสระของสังคมจะได้รับการเอาใจใส่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ควรกำหนดกฎเกณฑ์การคัดสรรนักท่องเที่ยวที่จะเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือประกาศกำหนดเขตพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบล) และหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สิทธิและอำนาจแก่ชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรและสร้างกฎระเบียบเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ตนเอง

2. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีบทบาทสำคัญในการจัดวางนโยบายเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พร้อมทั้งกระตุ้นให้มีการฟื้นฟูและคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและวัฒนธรรมดั้งเดิมต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ด้านการบริหาร ต้องมีการให้อำนาจเบ็ดเสร็จที่หัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเต็มที่ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน แต่สามารถควบคุมดูแลได้

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร ต้องมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเข้าใจหน้าที่และปฏิบัติงานได้ตรงตามตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งและรอบรู้ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างแท้จริง และควรเลือกบุคลากรที่มีความเสียสละอุทิศเวลาให้กับงานไม่แสวงหาผลประโยชน์จากองค์กรมีสุขภาพแข็งแรง คล่องตัว สามารถไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ได้ และควรศึกษาระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้เป็น อย่างดี

3. ด้านภาษา ต้องจัดให้มีการฝึกอบรมภาษาต่าง ๆ แก่บุคลากรและประชาชนทั่วไปให้ตรงกับภาษาของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอยู่บ่อย ๆ

4. ด้านการจัดการทรัพยากร ต้องมีการสำรวจทำแผนที่เขตป่าชายเลนโดยละเอียด อยู่สม่ำเสมอ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบในแต่ละช่วงเวลา เพื่อเปรียบเทียบผลกับอดีตเพื่อจะให้เห็นถึงสภาพจริงในปัจจุบัน

5. ด้านการประชาสัมพันธ์ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้และครอบคลุมทุกพื้นที่ และควรทำสัญลักษณ์ด้วยว่าเขตใดเป็นเขตอนุรักษ์ เขตใดเขาไปท่องเที่ยวได้ เขตใดหวงห้ามพร้อมทั้งระบุกฎเกณฑ์และโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนไว้ให้ละเอียดและเห็นได้เด่นชัด ง่ายต่อการพบเห็น โดยอาจจะทำเป็นป้ายโฆษณา หรือบอร์ดต่าง ๆ และควรมีไว้หลาย ๆ ป้าย และหลาย ๆ บอร์ดด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาจากมัคคุเทศก์ ผู้นำเที่ยว และบริษัทนำเที่ยวถึงการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวว่าอยู่ในรูปแบบใด ใช้ภาษาใด มีพฤติกรรมอย่างไร และมีวิธีการจัดการ มีมาตรการในการควบคุมและให้ความรู้แก่ผู้มาท่องเที่ยวอย่างไร เพื่อจะได้ทราบผลถึงปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวซึ่งภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาวางแผนนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพการท่องเที่ยวที่เป็นจริงได้

2. ควรศึกษาถึงความคาดหวังของนักท่องเที่ยวในการมาท่องเที่ยวเยี่ยมชมในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะกลาง เพื่อเป็นการวางแผนการตลาด และเป็นแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. ควรศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านเกาะกลาง เพื่อเป็นแนวทางวางแผนการตลาด ให้นักท่องเที่ยวรู้จักและมาเที่ยวมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553). *การบริหารและจัดการการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538). *นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ECOTOURISM) ปี พ.ศ. 2538 - 2539*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- _____. (2540). *การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- กิตติวัฒน์ รัตนดิถ ภูเก็ต. (2541). *การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco - Tourism)*. *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว*, 17 (4), หน้า 12.
- กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). *หลักการมัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เกียรติ ชัยการ. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ตัวแทนชุมชน/ ตัวแทนกลุ่มตำบลคลองประมง*. สัมภาษณ์.
- จรรย์ ดันขุน. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเกาะกลาง ตำบลคลองประมง*. สัมภาษณ์.
- จันทร์ทิพย์ คงปาน. (2545). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย: กรณีศึกษาเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก*. การค้นคว้าแบบอิสระสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราเจตน์ อุดมศรี. (2547). *รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี*. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรวรรณ กาวิละ. (2544). *ทางเลือกของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาหมู่บ้านวัวลาย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฉล่องศรี พิมลสมพงศ์. (2546). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชูสิทธิ์ ชูชาติ และคณะ. (2538). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในมณฑลยูนนาน: ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในนครคุนหมิง เมืองคุนหมิงและเมืองหลูซี*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการท่องเที่ยว
โครงการศึกษาประเทศเพื่อนบ้าน สำนักงานสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2544). *รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตลุ่มแม่น้ำวาง*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. โครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.
- ไชยา อิมวิไล. (2544). *ท่องเที่ยวรอบรู้. นิตยสารธุรกิจท่องเที่ยว, 14(3), หน้า 24.*
- ณัฐวีร์ จัดแจง. (2548). *การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ครรชนี เอมพันธ์. (2537). *แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. เรือนำรู้สำหรับประชาชน, 21, หน้า 361 - 373.*
- ทิมวิชัยชาวบ้านป่าเหมี้ยง. (2553). *โครงการแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนบ้านป่าเหมี้ยง อำเภอเมืองปาน จังหวัดน่าน*. น่าน: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2533). *กลยุทธ์การบริหารโอกาส*. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ธรรมบุญ แสงประทุม. (2553, 4 พฤศจิกายน). *หัวหน้าสถานีอนามัยบ้านเกาะกลาง*. สัมภาษณ์.
- นักรบ ระวีการณ และคณะ. (2549). *หลักการของกลุ่มสัมพันธ์: การประยุกต์ใช้ในการสอนและการฝึกอบรม*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิคม จารุณณี. (2544). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญมา คลองบัว. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนกลุ่มตำบลคลองประสังข์*. สัมภาษณ์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน = Sustainable Tourism Development*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ประดิษฐ์ จันทร์ทอง. (2553, 4 ตุลาคม). *นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์*. สัมภาษณ์.
- ประสาท กอบการ. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนกลุ่มตำบลคลองประสังข์*. สัมภาษณ์.
- ประเพณีไทยคอตคอม. (2553). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.prapayneethai.com>.

- ไพศาล ชัยชนะสงคราม. (2553, 4 พฤศจิกายน). ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์. สัมภาษณ์.
- พจนารถ กริ่งไกร. (2545). การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม: กรณีศึกษา ตำบลโป่งงาม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์และสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรพิศ มีมะแม. (2553, 4 พฤศจิกายน). นักพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์. สัมภาษณ์.
- พรหมมินทร์ พวงมาลา. (2544). รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืน บ้านแม่กำปอง หมู่ 3 ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พระสมศักดิ์ สิริจินโท (ภักดีเสนาานฤนาท) และคณะ. (2546). โครงการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวมูเซอตำบลบ้านอุมยอม ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมือง จังหวัดตาก. ตาก: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พระมหาสุทนต์ ออบอุ้น. (2541). การศึกษาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์ ศึกษาเฉพาะกรณี: เส้นทางสายลำน้ำกก. จุลสารการท่องเที่ยว. 17(3), หน้า 52 - 56.
- พลอยศรี โปราณานนท์. (2544). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว (*Tourism Planning and Development*). เชียงใหม่: สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พวงพิศ บุญระรัตน์. (2549). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มนัส สุวรรณ. (2538). *นิเวศวิทยาของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วาทีต ดันตราภรณ์. (2547). การศึกษาผลการดำเนินงานด้านการจัดการการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วชิรญาณ วีระประพันธ์. (2551). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของเชียงใหม่ในท่าซาฟารี*.
การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย เทียนน้อย. (2533). *การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ*. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนา.
- วิรัชชัย พลอยเพชร. (2541). *การจัดการท่องเที่ยว: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานการท่องเที่ยว
จังหวัดกาญจนบุรี*. ภาคนิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมสงเคราะห์,
คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สงกรานต์ ศรีจันทร์และอนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2546). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพัฒนา กรณีศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัทจิววัฒน์
เอ็กซ์เพรส จำกัด.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *การดำเนินการเพื่อกำหนด
นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.
- สมบูรณ์ หมั่นคำ. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนกลุ่มตำบลคลองประสังข์*.
สัมภาษณ์.
- สมศรี ผิวดี. (2553, 4 พฤศจิกายน). *สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์หมู่ที่ 1*.
สัมภาษณ์.
- สมัคร ใจดี. (2553, 4 พฤศจิกายน). *กำนันตำบลคลองประสังข์*. สัมภาษณ์.
- สาคริน บุญพิทักษ์. (2546). *กิจกรรมการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบยั่งยืนกับการ
เปลี่ยนแปลงทางการเมืองของบ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ฮอน จังหวัด
เชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำหนิ คลองไร่. (2553, 4 พฤศจิกายน). *โต๊ะอิหม่ามบ้านเกาะกลาง*. สัมภาษณ์.
- สุพรรณิ บุตรหง้า. (2553, 4 พฤศจิกายน). *ตัวแทนชุมชน/ตัวแทนกลุ่มตำบลคลองประสังข์*.
สัมภาษณ์.
- สุภาวดี มีสิทธิ์. (2545). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถองค์กรชุมชน
ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภอปางมะผ้า จังหวัด
แม่ฮ่องสอน*. แม่ฮ่องสอน: รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การวิจัย.

- สุรเดช มีล้ำม. (2553, 4 พฤศจิกายน). สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์หมู่ที่ 1. สัมภาษณ์.
- สุวณี ทรัพย์พิบูลย์ผล. (2544). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนปะกาเกอญอ (กะเหรี่ยง) บ้านแม่กลางหลวง และบ้านอ่างกาน้อย อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดุลย์ จาตุรงคกุล. (2547). การบริหารการตลาดกลยุทธ์และยุทธวิธี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2550). ผลกระทบของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเชิงธุรกิจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภาคเหนือตอนบน. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรุณรัตน์ คำกุล. (2553, 4 พฤศจิกายน). เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์. สัมภาษณ์.
- อังณา อันนันทน์. (2547). การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุไรวรรณ ทองกาย. (2545). ศักยภาพในการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์วรรณคดีภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- องค์การสหประชาชาติ. (2506). ความหมายของการท่องเที่ยว. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://tourismatbuu.wordpress.com>.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสังข์. (2553). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.aonang.go.th>
- Mill, R.C. (1990). Tourism: The International Business. Newjericy: Prentice - Hall, Inc.

มหาวิทยาลัยบูรพา

ภาคผนวก

Burapha University

แนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - Depth Interview)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล.....

อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถาม บริบทด้านพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

1. ท่านเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อย่างไรและคิดว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เหมาะกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนบ้านเกาะกลาง หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนบ้านเกาะกลางใดบ้างที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และคิดว่าสามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในชุมชนบ้านเกาะกลางใดบ้างที่สามารถส่งเสริมการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ประเด็นคำถาม ด้านการจัดการ

1. ท่านคิดว่าในชุมชนบ้านเกาะกลางมีการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างไรบ้าง
จงยกตัวอย่าง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 ประเด็นคำถาม ด้านกิจกรรมและกระบวนการ

1. ท่านคิดว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในชุมชน
บ้านเกาะกลาง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 5 ประเด็นคำถาม ด้านองค์กร

1. ท่านคิดว่าชุมชนบ้านเกาะกลางได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างไร
บ้าง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเกาะกลาง

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ

ชื่อ - สกุล	นางสาวกฤตยา สนธรัตน์
วัน เดือน ปีเกิด	19 พฤษภาคม พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดกระบี่
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	104 หมู่ที่ 9 ตำบลปกาสัย อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ 81130
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2549 - 2551	เจ้าหน้าที่ธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์
พ.ศ. 2551 - 25a53	เจ้าพนักงานธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบล คลองประสงค์
พ.ศ. 2553 - ปัจจุบัน	บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา